

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura
Direcció General del Patrimoni Cultural
Servei de Suport Tècnic i Inventari
Biblioteca del Patrimoni Cultural

3786

Castellet de Banyoles

Asensio Vilaró, David

Avis legal

Aquesta obra està subjecta a una llicència Reconeixement-NoComercial-SenseObresDerivades 2.5 de Creative Commons. Se'n permet la reproducció, distribució i comunicació pública sempre que se'n citi el titular dels drets i no se'n faci un ús comercial. No es pot alterar, modificar o generar una obra derivada a partir d'aquesta obra. La llicència completa es pot consultar a <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/2.5/es/legalcode.ca>.

ÍNDEX MEMÒRIA

Part 1: TEXT

Part 2: INVENTARI

Part 3: PLANTES I SECCIONS

Part 4: DIBUIXOS MATERIALS

Part 5: DIAPOSITIVES

TEXT

1. Objectius.

L'objectiu essencial de l'inici dels treballs al Castellet de Banyoles era l'estudi del poblament protohistòric a la Foia de Móra des de la meitat del segle VI aC fins a la conquesta romana. En efecte, els treballs realitzats en aquesta zona des de principi del decenni dels noranta ha clarificat considerablement l'evolució del poblament des del Bronze Mitjà fins a la Primera Edat del Ferro, i ha permès de comprendre els processos que han conduït d'un sistema itinerant d'ocupació del territori, basat en la ramaderia i en una agricultura d'artiga (Asensio *et alii*, 1994-1996a; 1994-1996b; en premsa), a un sistema plenament sedentari, de caràcter protourbà. Amb això quedaven coberts els objectius essencials del pla de recerca *Estratègies d'ocupació del territori i la seva evolució a l'àrea del Baix Penedès durant la protohistòria i l'antiguitat*, aprovat pel Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya l'any 1992, pel que fa a les etapes inicials del període estudiat.

Contràriament, el període ibèric romanien encara estranyament fosc. En efecte, els treballs de prospecció realitzats a la Foia de Móra a penes havien permès localitzar un petit nombre de jaciments d'aquesta cronologia, sempre de dimensions molt reduïdes, la qual cosa donava a entendre que, a diferència d'altres zones de Catalunya, no hi havia un poblament dispers important. Per una altra part, els treballs d'investigació realitzats fins al moment al Castellet de Banyoles no permetien de cap manera fer una avaluació global sobre les característiques d'aquest assentament ni, aparentment, sobre la seva cronologia, ja que la pràctica totalitat dels materials coneguts s'havia de datar entre els últims decenniis del segle III aC i el segle I aC. Aquest últim punt era, com a mínim, sorprenent, si és té present la importància que acostuma a tenir la fàcies de segle IV aC en els grans assentaments ibèrics del nostre país. Tot això, així com la manca d'altres nuclis ibèrics d'importància a la Foia de Móra, feia que calgués concentrar els esforços de recerca en el Castellet de Banyoles, on, segons la nostra hipòtesi de treball, es podrien documentar les fases de poblament posteriors a l'abandonament de Barranc de Gàfols i Coll del Moro de Serra d'Almos, és a dir, els segles V aC i IV aC, i es podria documentar un procés de plena urbanització del territori.

2. Antecedents de la recerca.

Els antecedents de la recerca al Castellet de Banyoles són prou ben coneguts, de manera que resulta superflu fer-ne una descripció detallada. Recordem simplement que, després de la troballa casual dels diversos tresors (un o dos de monetaris, més el conjunt de pàteres i vasos metàl·lics i els bous de bronze) els anys 1912, 1925 i 1927, els treballs d'excavació s'han realitzat en quatre etapes ben diferenciades.

- a) Treballs de Ll. Brull i de J. de C. Serra Ràfols en els anys 1930, 1932 i 1937, que van afectar essencialment el sector d'entrada i van posar al descobert les dues torres pentagonals que flanquegen la porta (Serra-Ràfols, 1941; Serra-Ràfols, 1965). La documentació material coneguda d'aquesta excavació no permet donar precisions sobre la cronologia d'aquestes construccions, però llur tipologia permet situar-les en el segle III aC (Moret, 1996, ps. 132, 416-418).
- b) Treballs de S. Vilaseca, J. de C. Serra-Ràfols i Ll. Brull /Vilaseca, Serra-Ràfols, Brull, 1949) a principi dels anys quaranta, que van afectar un extens sector immediatament al nord-oest de la zona d'accés excavada en els anys anteriors. Es tracta de tot un barri, densament edificat, immediatament al costat del penya-segat abrupte que delimita la plataforma del Castellet pel costat oriental. Segons els excavadors, la potència estratigràfica era molt escassa, de manera que semblava haver-hi una sola fase d'ocupació. El reestudi dels materials d'aquesta campanya (Asensio, Cela, Ferrer, 1996) suggereix que aquesta única fase s'ha de situar en els darrers decennis del segle III aC.
- c) Treballs de Ramon Pallarès a finals dels anys setanta i principi dels vuitanta (Pallarès, 1982, 1984a). A més de la neteja i reestudi del dispositiu de defensa de la zona d'accés, aquest investigador va realitzar diferents cales en zones fins llavors inexplorades del poblat. Una d'aquestes, l'única que ha estat publicada, prop de l'extrem occidental, no lluny de la construcció medieval que dona nom al jaciment; les altres, prop de l'extrem nord-oriental. En tots els casos es van documentar estructures constructives, encara visibles actualment, amb molt poca potència estratigràfica.

d) Hom ha d'afegir encara una sèrie de cales de delimitació realitzades a principi dels anys noranta per CODEX i per encàrrec del Servei d'Arqueologia de la Generalitat de Catalunya. Segons sembla, aquests treballs, que han romàs inèdits, han vingut a confirmar l'existència d'estructures constructives en totes les àrees perifèriques de la plataforma del Castellet de Banyoles, mentre que aquestes semblen absents a l'àrea central.

A partir de 1998 l'actual equip d'excavació està duent a terme una nova etapa d'excavacions. Fins al moment els treballs s'han centrat a l'àrea nord-oest del jaciment.

3. Objectiu de la campanya de 2000

Un dels objectius essencials plantejats en aquesta nova intervenció al Castellet de Banyoles ha estat l'excavació en extensió d'un sector ampli de l'assentament, per tal de poder-ne conèixer les característiques urbanístiques i de l'arquitectura domèstica i aprofundir en les dades proporcionades per l'excavació de l'any 1999. Aquesta és, efectivament, una qüestió bàsica, ja que per a poder parlar, amb certa propietat, de ciutat ibèrica cal que existeixi una trama urbana mínimament densa i complexa, estesa en tota o, almenys la major part, de la superfície ocupada per la suposada aglomeració urbana. Les dimensions de l'indret i la presència d'estructures en molts punts de la seva superfície són un fet ja constatat i favorable en aquest sentit. Ara bé, calia comprovar que aquestes estructures formaven part d'espais complexos dins d'una trama urbana continuada.

Dins del triangle que, aproximadament, dibuixa la plataforma de l'assentament ibèric del Castellet de Banyoles, dos sectors excavats d'antic ja mostraven estructures d'habitat formant part de barris propis d'una trama urbana plenament desenvolupada. El cas més evident és el del barri excavat entre els anys 1942 i 1943 per L. Brull i S. Vilaseca a tocar de les torres poligonals, al sud-est de la plataforma. Cap el sud-oest d'aquesta (no gaire lluny del castellet medieval de tàpia de l'angle sud-oest de la plataforma), R. Pallarés va excavar al voltant de l'any 1980 un seguit d'estructures de cases i carrer (amb una superfície total excavada, això sí, molt més modesta) que sembla indicar la continuïtat d'aquesta trama urbana en aquest sector força allunyat del primer. Quedava així un tercer angle o vèrtex del triangle, l'angle nord-est, per investigar la presència o no de trama urbana, car la presència d'estructures i nivells arqueològics ja havia estat constatada en l'esmentada prospecció mecànica de 1993. Aquesta ha estat la zona on s'han concentrat, doncs, les intervencions des de 1998.

En aquest angle nord-oest, precisament a partir d'unes traces d'estructures localitzades en aquesta zona per una de les rases fetes l'any 1993, l'any 1998 es va començar a obrir un sector que és el que, a partir d'ara, denominarem com a zona 1. Poc després d'haver començat a destapar aquesta zona, cercant la ubicació precisa de

les diferents rases de 1993, es va localitzar el que inqüestionablement havien estat unes cates arqueològiques antigues, de les quals no teníem cap mena de referència prèvia. Posteriorment, per informacions proporcionades per gent del poble de Tivissa, vam saber que es tractava de les darreres cates efectuades pel Dr. R. Pallarés, la sobtada mort del qual va impedir-li de donar-ne a conèixer els resultats. Es va considerar, encara durant la campanya de 1998, necessari iniciar la intervenció en aquest sector, a partir d'ara esmentat com a zona 2. L'objectiu bàsic de la campanya de 1999 fou obrir en extensió la zona 2 amb la finalitat d'arribar, en un termini relativament curt de temps, a enllaçar-lo amb les estructures descobertes a la zona 1 i, d'aquesta manera, arribar a definir millor la trama urbana de tot l'angle nord-oest de la plataforma. Durant la campanya de 2000 hem excavat un nou tram de la zona 2 en direcció a la zona 1 i s'ha obert una àrea vers l'est en direcció a les torres, per tal de comprovar si la dinàmica constructiva documentada fins ara continua en aquella direcció.

4. Metodologia

La metodologia utilitzada ha estat la de l'excavació en extensió, amb el mètode de registre Harris. S'han individualitzat les diferents unitats estratigràfiques i s'ha confeccionat una fitxa per cadascuna d'elles.

S'ha dut a terme la corresponent documentació planimètrica amb l'elaboració de la planta de les estructures a escala 1:20 i la realització de diferents seccions estratigràfiques.

5. Descripció de les unitats estratigràfiques

Durant la campanya de 2000, s'ha procedit a l'excavació arqueològica de l'edifici número 2 de la zona 2, la qual s'havia iniciat l'any 1999, amb l'extracció del nivell superficial. També es va extreure el nivell superficial dels edificis número 3 i 4.

UE 1: Nivell superficial, de terra de conreu, color marronós, que es localitza a tot el sector. La seva cronologia és moderna i s'hi localitza abundant material ibèric, procedent de les remocions agrícoles.

UE 73: Mur direcció N-S. Tanca els recintes 19 i 15 per l'oest i els 21, 22, 20, 27 i 23 per l'est. Format per pedres irregulars de dimensions preferentment mitjanes, amb doble parament i els buits omplerts per pedres petites i terra. Vers el nord es va perdent i tan sols es conserva alguna pedra aïllada a l'interior de la trinxera d'espoli (UE 97). Vers el sud segueix un traçat lleugerament desviat vers l'oest i finalitza cap a la meitat del recinte 15. En aquest punt el tancament del recinte correspon a un nou mur que se li superposa. Cobert per la UE 1.

UE 84: Mur direcció N-S. Tanca el recinte 22 per l'oest. Format per pedres irregulars de dimensions preferentment mitjanes, amb doble parament i els buits omplerts per pedres petites i terra. Cobert per la UE 1.

UE 85: Mur direcció E-O. Tanca el recinte 21 pel sud i el 22 pel nord. Format per pedres irregulars de dimensions preferentment mitjanes, amb doble parament i els buits omplerts per pedres petites i terra. Cobert per la UE 1.

UE 86: Acumulació de pedres direcció E-O, dins el recinte 23.

UE 87: Mur direcció N-S. Tanca el recinte 21 per l'oest i els 24 i 26 per l'est. Format per pedres irregulars de dimensions preferentment mitjanes, amb doble parament i els buits omplerts per pedres petites i terra. Cobert per la UE 1.

UE 94: Mur direcció E-O. Tanca el recinte 24 pel sud i el 23 pel nord. Format per pedres irregulars de dimensions preferentment mitjanes, amb doble parament i els buits omplerts per pedres petites i terra. Està alineat amb el mur 135, separats per un espai de comunicació entre ambdós recintes. S'adossa al mur 87. Cobert per la UE 1.

UE 97: Trinxera d'espoli que segueix la línia del mur 73 vers el nord, on s'han perdut les pedres del mur.

UE 98: Mur direcció E-O. Tanca els recintes 26, 28 i 29 pel sud i el 24 pel nord. Format per pedres irregulars de dimensions preferentment mitjanes, amb doble parament i els buits omplerts per pedres petites i terra. S'adossa als murs 87 i 137. Cobert per la UE 1.

UE 99: Nivell d'uns 20 cm de potència formada per restes de tovots desfets, cendres, argiles. Nivell d'enderroc i incendi del recinte 21. S'hi ha recuperat una àmfora esclafada pràcticament sencera. Cobert per la UE 1 i en part per la UE 130 (a l'oest), cobreix 179.

UE 107: Terra vegetal de color marró sense material ceràmic que forma el reompliment de la trinxera (108) d'un mur espoliat (85).

UE 108: Trinxera d'espoli del mur 85, que tanca el recinte 22 pel nord. Reomplerta per la UE 107. Talla les UE 99, 109 i 85. Cobert per la UE 1.

UE 109: Nivell de color marró gris amb pedretes. Nivell de colmatació del recinte 22. Cobert per la UE 1, cobreix la UE 114 i està tallat per la UE 108.

UE 114: Nivell vermellós amb acumulació de tovots i taques de cendres. Nivell d'enderroc del recinte 22. Cobert per la UE 109, cobreix la UE 126.

UE 115: Nivell de color marronós fosc amb graves, flonjo. Nivell d'enderroc del recinte 20. Cobert per la UE 1, cobreix les UE 141 i 142.

UE 116: Mur direcció N-S. Tanca el recinte 23 per l'oest. Format per pedres irregulars de dimensions preferentment mitjanes, amb doble parament i els buits omplerts per pedres petites i terra. Podria formar una mateixa unitat amb el mur 131, que segueix la mateixa alineació, tot i que estan separats per un buit. Se li adossa el mur 163. Cobert per la UE 1.

UE 119: Nivell de color marró d'argiles llimoses amb graves. Nivell de colmatació del pati 23. Cobert per la UE 1, cobreix la UE 151.

UE 126: Nivell de terra marró fosc amb taques de cendres, amb bastant material ceràmic. Nivell d'enderroc del recinte 22. Cobert per la UE 114, cobreix la UE 169.

UE 128: Llar de foc del recinte 21, situada al sud d'aquest. Per sobre tenia una capa de cendres (UE 170) que cobria un tovot dipositat al mig de la llar. La solera (UE 171) d'argila cuïta de color groguenc estava delimitada per una revora d'argila cuïta d'un to vermellós (UE 172). El llit de la llar era de còdols i ceràmica (UE 174). Estava coberta per la UE 99 i descansava sobre el paviment 179.

UE 130: Nivell de terra argilosa de color vermell clar que colmatava la part oest del recinte 21 i en part se superposava al nivell d'incendi 99. Es correspon amb la línia que ocupa la porta d'entrada al recinte. Cobert per la UE 1, cobreix la UE 179.

UE 131: Mur direcció N-S. Tanca el recinte 23 per l'oest. Format per pedres irregulars de dimensions preferentment mitjanes, amb doble parament i els buits omplerts per pedres petites i terra. Podria formar una mateixa unitat amb el mur 116, que segueix la mateixa alineació, tot i que estan separats per un buit. Se li adossa el mur 132. Cobert per la UE 1.

UE 132: Mur direcció E-O. Tanca el recinte 31 pel sud. Format per pedres irregulars de dimensions preferentment mitjanes, amb doble parament i els buits omplerts per pedres petites i terra. Se li adossa el mur 133 i s'adossa al mur 131. Cobert per la UE 1.

UE 133: Mur direcció N-S. Tanca el recinte 31 per l'est. Format per pedres irregulars de dimensions preferentment mitjanes, amb doble parament i els buits omplerts per pedres petites i terra. Podria formar una mateixa unitat amb el mur 134, que segueix la mateixa alineació, tot i que estan separats per un buit, possiblement corresponent a la porta d'entrada al recinte. S' adossa al mur 132. Cobert per la UE 1.

UE 134: Mur direcció N-S. Tanca el recinte 31 per l'est. Format per pedres irregulars de dimensions preferentment mitjanes, amb doble parament i els buits omplerts per pedres petites i terra. Podria formar una mateixa unitat amb el mur 133, que segueix la mateixa alineació, tot i que estan separats per un buit, possiblement corresponent a la porta d'entrada al recinte. S'adossa al mur 135. Cobert per la UE 1.

UE 135: Mur direcció E-O. Tanca el recinte 31 pel nord. Format per pedres irregulars de dimensions preferentment mitjanes, amb doble parament i els buits omplerts per pedres petites i terra. Se li adossa el mur 134 i s'adossa al mur 136. Cobert per la UE 1.

UE 136: Mur direcció N-S. Tanca els recintes 30 i 35 per l'est i els recintes 28, 24 i 31 per l'oest. Format per pedres irregulars de dimensions preferentment mitjanes, amb doble parament i els buits omplerts per pedres petites i terra. Se li adossen els murs 135, 137, 138, 139, 148 i 150. Cobert per la UE 1.

UE 137: Mur direcció E-O. Tanca el recinte 24 pel nord i els recintes 26, 28 i 29 pel sud. Format per pedres irregulars de dimensions preferentment mitjanes, amb doble parament i els buits omplerts per pedres petites i terra. Se li adossen els murs 173 i 161 i s'adossa als murs 136 i 87. Cobert per la UE 1.

UE 138: Alineació de pedres direcció E-O. Forma una subdivisió interna del recinte 28. S'adossa al mur 136. Cobert per la UE 1.

UE 141: Mur direcció E-O. Tanca el recinte 20 pel nord i el recinte 27 pel sud. Format per pedres irregulars de dimensions preferentment mitjanes, amb doble parament i els buits omplerts per pedres petites i terra. Se li adossa el mur 142, s'adossa al mur 73. Cobert per la UE 115. Cobert per la UE 1.

UE 142: Mur direcció N-S. Tanca el recinte 27 per l'oest. Format per pedres irregulars de dimensions preferentment mitjanes, amb doble parament i els buits omplerts per pedres petites i terra. Pel seu costat nord s'obre un espai de comunicació entre els recintes 27 i 23. S'adossa al mur 141. Cobert per la UE 115. Cobert per la UE 1.

UE 145: Nivell fosc situat al NO del recinte 23, cobert per la UE 1 i que cobreix la UE 151. Cendrós, conté abundant ceràmica.

UE 146: Acumulació de pedres de forma quadrangular situada al mig del recinte 23 que delimita un espai amb cendres. Cobert per la UE 1.

UE 151: Nivell de colmatació del recinte 23, cobert per les UE 119 i 145 i que cobreix el nivell geològic de graves. Nivell de consistència bastant flonja de color grisós i taques de colors, amb pedretes i alguns tovots.

UE 152: Mur direcció N-S. Tanca el recinte 15 per l'oest. Format per pedres irregulars de dimensions preferentment mitjanes, amb doble parament i els buits omplerts per pedres petites i terra. Vers el centre del recinte 15 se superposa al mur 73, que en aquest punt va lleugerament desviat vers el sudoest. Podria correspondre a una reparació del mur de tanca del recinte per aquest punt en un segon moment d'habitació o al tapiat d'un primitiu espai obert de comunicació entre els patis 15 i 23. Cobert per la UE 1.

UE 153: Nivell marronós. Nivell de colmatació del recinte 28. Cobert per la UE 1. Cobreix la UE 183 i la UE 161.

UE 154: Llar de foc situada al nord del recinte 21. Està composta per una sola d'argila cremada (UE 180) i un nivell argil·lós de color vermellós (UE 181). No presenta cap preparació. A sobre hi ha dues pedres. Les dimensions són 90x60 cm. Està coberta per la UE 99 i es diposita sobre la UE 179.

UE 160: Nivell de terra de color marró fosc, amb una taca de cendres concentrada al nord en contacte amb el mur 83. Nivell d'enderroc del recinte 27. Cobert per la UE 115, cobreix les UE 167 i 168.

UE 161: Rasa d'espoli d'un mur direcció N-S. Tanca el recinte 28 per l'est i el 20 per l'oest. S'adossa al mur 137. Cobert per la UE 153.

UE 162: Mur direcció E-O. Tanca el recinte 25 pel nord i el recinte 23 pel sud. Format per pedres irregulars de dimensions preferentment mitjanes, amb doble parament i els buits omplerts per pedres petites i terra. Segueix la mateixa alineació que el mur 163. Entre ambdós hi ha un buit que podria correspondre a un espai d'accés al recinte 23. S'adossa al mur 152. Cobert per la UE 1.

UE 163: Mur direcció E-O. Tanca el recinte 25 pel nord i el recinte 23 pel sud. Format per pedres irregulars de dimensions preferentment mitjanes, amb doble

parament i els buits omplerts per pedres petites i terra. Segueix la mateixa alineació que el mur 162. Entre ambdós hi ha un buit que podria correspondre a un espai d'accés al recinte 23. S'adossa al mur 152. Cobert per la UE 1.

UE 167: Nivell de color marronós. Nivell d'enderroc del recinte 27. Cobert per la UE 160, cobreix la UE 168.

UE 168: Nivell de color marronós. Es troba entre el recinte 27 i el pati 23 (en una mena de passadís vers el recinte 21 format per la construcció dels petits recintes 22, 27 i 20) davant de la porta d'accés al recinte i capbussant des del passadís vers a l'interior del recinte 27. Al recinte 23 està cobert per la UE 119 i cobreix la UE 175 i al recinte 27 cobert per la UE 167 i cobreix la UE 176. Nivell d'abandó.

UE 169: Nivell de terra grisosa de consistència dura amb taques taronges prop dels murs, amb més potència prop de la porta. Nivell d'ús del recinte 22. Conté abundant material ceràmic. Cobert per la UE 126, cobreix el sòl natural.

UE 170: Nivell de cendres de la llar 128 (al sud del recinte 21) que ocupa una part petita del nivell superior de la llar. Cobreix la UE 171.

UE 171: Nivell groguenc d'argiles cremades que forma una refacció de la sola de la llar de foc 128. Cobert per la UE 170, cobreix la UE 172.

UE 172: Nivell d'argiles vermelles cremades que formen la sola de la llar de foc 128 formant una revora en tres cares de la llar i una superfície plana per sota la capa 171.

UE 173: Rasa d'espoli d'un mur direcció N-S. Tanca el recinte 29 per l'est i el 26 per l'oest. S'adossa al mur 137. Cobert per la UE 153.

UE 174: Nivell de còdols i ceràmica que forma la preparació de la llar de foc 128, coberta per la UE 172. Reomple la UE 177.

UE 175: Possible empedrat dins el recinte 23 que formaria el nivell d'ús del passadís vers el recinte 21 format per la construcció dels petits recintes 22, 27 i 20. Cobert per la UE 167. No excavat.

UE 176: Nivell de color gris amb graves i pedres. Nivell d'ús del recinte 27. Cobert per la UE 168, cobreix el sòl natural.

UE 177: Retall al sòl natural de forma quadrangular per construir-hi la llar de foc 128, del recinte 21.

UE 179: Nivell de color marró-grisòs. Nivell d'ús del recinte 21. Cobert per la UE 99, cobreix les graves naturals.

UE 180: Sola d'argila cremada de la llar 154, del recinte 21 (al nord).

UE 181: Nivell argilós de color vermellós de la llar 154, del recinte 21 (al nord).

UE 183: Nivell de color marró amb taques vermelloses. Nivell de colmatació del recinte 28. Al sud del recinte s'hi localitzà un penjoll d'or amb espirals i filigranes i una arracada d'or. Cobert per la UE 153, cobreix la UE 195 i les graves naturals.

UE 184: Part d'un mur, d'una sola filada, que probablement dividiria el recinte 21 en dos àmbits. En resta una llargada de 80 cm. Cobert per la UE 99, està sobre el paviment 179.

UE 185: Rasa d'espoli del mur que tancaria els recintes 28 i 29 pel nord. Coberta per la UE 1.

UE 186: Mur direcció E-O. Tanca el recintes 21 i 26 pel nord. Format per pedres irregulars de dimensions preferentment mitjanes, amb doble parament i els buits omplerts per pedres petites i terra. S'adossa als murs 73 i 87. Cobert per la UE 1.

UE 188: Nivell vermellós, sec, amb pedra petita i molt poc material. Cobert per la UE 1, cobreix les graves naturals. Nivell de colmatació del recinte 24.

UE 189: Nivell de color vermellós amb pedres i molt poc material. S'hi han localitzat dues taques de terra grisa amb carbons. Cobert per la UE 1, cobreix les graves naturals. Nivell de colmatació del recinte 29.

UE 190: Nivell flonjo de color marronós que reomple la rasa 161, que correspon a la rasa d'espoli del mur que tancava els recintes 28 i 29.

UE 191: Nivell flonjo de color marronós que reomple la rasa 192, que correspon a la rasa d'espoli del mur que tancava els recintes 24, 28 i 29.

UE 192: Rasa d'espoli del mur 137. Coberta per la UE 1, talla les UE 188 i 189.

UE 193: Enllosat de grans pedres al nord dels recintes 19 i 21. Cobert per la UE 179. Podria estar format per la mateixa roca descomposada.

UE 195: Nivell de terra flonja de color fosc que correspon a reompliment de forats de les arrels dins el recinte 28. Cobert per la UE 183.

UE 196: Nivell de terra cendrosa molt flonja amb força material ceràmic i carbons. Cobert per la UE 153. Reomple la UE 200.

UE 198: Nivell flonjo de terra cendrosa amb taques marrons. Possiblement igual a la UE 151. Hi ha carbons i força material ceràmic. Nivell de colmatació del recinte 31. Cobert per la UE 1, cobreix les graves naturals.

UE 200: Retall circular a les graves d'uns 25 cm de fondària, al recinte 28. Reomplert per la UE 196.

UE 207: Nivell de cendres, flonjo, amb força material. Cobert per la UE 119, cobreix les graves naturals. Nivell de colmatació del recinte 23.

UE 208: Taca de terra color marró fosc. Cobert per la UE 206, cobreix les UE 210 i 211. Recinte 26.

UE 209: Taques vermelloses cuites que podrien correspondre a restes d'un possible paviment del recinte 26. Cobert per la UE 206, cobreix la UE 212.

UE 210: Retall a les graves naturals i a la UE 206 i 209, reomplert per la UE 211. Recinte 26.

UE 211: Terra marronosa amb pedres, molt material ceràmic, escòries i terra cremada que reomple la UE 210 al recinte 26.

UE 212: Nivell pedregós i poc consistent, amb molt poc material. Cobert per la UE 209, cobreix les graves naturals. Nivell de preparació de paviment al recinte 26.

6. Descripció de les restes constructives

Edifici número 2

Aquest edifici és lleugerament més gran que l'edifici 1 i ocupa 306 m² de superfície. La seva distribució és similar tot i que s'aprecien alguns elements diferents. També està estructurat entorn d'un gran pati de 150 m² (recinte 23), al qual s'accedeix des de l'exterior possiblement des del sud, on hi hauria un carrer. Al nord del pati trobem una habitació transversal allargada (recinte 24) de 28,6 m², a la banda nord de la qual donen tres habitacions, dues allargades (recintes 26 i 28) de 18 m² i una quadrada (recinte 29) de 39 m², entre les altres dues. Entre el conjunt d'aquestes quatre habitacions i l'edifici 1 hi ha una altra habitació allargada de 44 m² (recinte 21) amb un límit que depassa el de les altres més al nord, possiblement subdividida per un muret en un moment posterior, en la qual s'han localitzat dues llars, les úniques de l'edifici. L'accés a aquest àmbit des del pati es fa mitjançant un empedrat, al costat del qual hi ha dos petits recintes quadrats (recintes 22 i 27) de 2 m² adossats al mur de divisió dels edificis 1 i 2, que probablement estaven destinats a l'emmagatzematge. Hi ha un altre àmbit quadrat a l'altra banda del pati (recinte 31) de 4,4 m².

L'excavació d'aquest edifici ha posat de manifest la constatació de la destrucció per un incendi. Bàsicament al recinte 21 s'han localitzat importants nivells de cendres i carbons amb restes de bigues cremades, així com a la part nord del pati. A la resta d'habitacions, possiblement a causa de l'alt grau d'arrasament pels continuats treballs agrícoles, s'ha localitzat un únic nivell, per sota del superficial, força estèril, tot i la localització al recinte 28 d'un penjoll i una arracada d'or iguals a les localitzades a principis de segle.

El grau d'arrasament d'aquest sector el constata, a més de l'escassa potència estratigràfica (entre 25 i 50 cm), la gairebé total desaparició dels murs, dels quals en

molts casos tan sols en resta la rasa d'espoli, i a les zones conservades l'alçada d'una sola filada.

És a la zona del pati on s'ha localitzat una major concentració de material ceràmic, associat als nivells de cendres.

Pel que fa a la tècnica de construcció, els murs apareixen encaixats en trinxeres de fonamentació que retallen les graves naturals en una amplada idèntica a la del fonament. L'amplada d'aquests sòcols és generalment de 30 cm o de 40 cm, tot i que en algun punt assoleixen o depassen lleugerament els 45 cm. Les pedres emprades en la construcció són sovint petites (dimensió màxima en general no superior als 30 cm, tot i que n'hi ha de fins a 50 cm), però estan molt ben disposades. Els sòcols es conserven generalment en una alçada d'uns 20 cm, però arriben, en algun cas, als 40 cm. Al damunt hi havia un alçat de toves, segons mostra la troballa d'algun fragment d'aquest material constructiu en els nivells d'enderroc. Pel que fa a l'estratificació documentada en aquests recintes, és sempre molt senzilla, ja que només es documenten nivells d'enderroc formats directament sobre les graves naturals, que, segons tota evidència, eren utilitzades com a sòls.

A l'igual que a l'edifici 1, es troben llars en un sol àmbit de l'edifici, dada que reforça la idea de que els edificis constitueixen una sola unitat domèstica. En aquest cas hi ha dues llars, situades ambdues a la mateixa habitació, un àmbit molt allargat subdividit en dues parts. No tenim prou elements per saber si les llars van funcionar les dues en un mateix moment o si una de les dues es fa amb motiu de la subdivisió de l'habitació. Les llars són quadrades i estan excavades a les graves naturals. Una d'elles, la 128, presenta una preparació de còdols, a l'igual que la llar documentada a l'edifici 1, mentre que la llar 154 tan sols té la sola cremada sobre un llit d'argiles.

A l'igual que ja passava amb l'edifici 1, no tenim dades cronològiques per precisar el moment de construcció de l'edifici, al contrari del que passa amb el moment de destrucció, que es pot situar en un *terminus post quem* de 208-211 aC. La construcció sembla produir-se en un mateix moment i hi ha indicis de remodelacions posteriors, com la possible subdivisió de l'àmbit 21 o l'addició d'un recinte a l'oest del pati (recinte 31).

Edificis 3 i 4

L'inici de l'excavació d'aquests dos edificis ha permès obtenir-ne la planta, si bé encara cal dur a terme l'excavació de les habitacions.

L'edifici 3 està situat a l'oest de l'edifici número 2, amb unes dimensions que l'acosten més a l'edifici 1 que al 2 (230 m²). Com aquells també consta d'un pati quadrangular i una sèrie d'habitacions al nord d'aquest. Com al 2 veiem que hi ha una habitació transversal a la qual donen tres habitacions allargades en sentit nord-sud. Més a l'oest hi ha una quarta habitació allargada que dona al pati on s'ha localitzat la única llar de foc de l'edifici 3. En aquest sector s'ha constatat una construcció posterior als edificis esmentats. Es tracta d'una construcció quadrada, amb uns murs més amples que els de la resta d'edificis i amb una orientació diferent. Aquesta construcció amortitza el mur de tancament oest de l'edifici 3.

A l'est de l'edifici 1 hi ha l'edifici 4, que presenta paral·lels amb l'edifici 2 (400 m²), amb un gran pati, una possible habitació allargada a l'oest i una altra a l'est, una habitació transversal i tres habitacions al nord d'aquesta dues allargades i una quadrada (la central). Al pati hi ha una construcció semicircular adossada a l'habitació transversal.

Recinte 25

S'ha anomenat recinte 25 a l'espai exterior als edificis. Per comprovar l'existència d'un carrer i l'amplada que podria tenir es va obrir un espai de 14 m de llarg per 5 d'ample, davant de l'edifici 2. La seqüència estratigràfica va proporcionar només un únic nivell superficial sobre les graves naturals. A 15 m de la línia de façana de l'edifici 2 no es va constatar la localització de cap estructura que assenyalés el límit del carrer.

Anàlisi preliminar dels materials mobles.

Els materials ceràmics.

En relació als materials ceràmics, cal fer notar, primerament, la seva gran fragmentació, que es tradueix en la quasi total absència de perfils complets. Això és sens dubte degut, almenys en part, al fet que els nivells arqueològics han estat considerablement rebaixats pels treballs agrícoles. Cal dir també que el volum de materials descoberts és encara relativament reduït. Tot i amb això, és ja possible fer algunes indicacions preliminars que tenen un cert interès. En aquest apartat presentem un estudi acurat que recentment hem desenvolupat sobre les dades, tant quantitatives com tipològiques, dels lots ceràmics procedents de l'Edifici 1 i, tot seguit, mostrem la seva correspondència amb els materials localitzats en l'Edifici 2 que són els que pertocuen a aquesta memòria de la intervenció de l'any 2000. Aquesta equivalència de la realitat ceramològica dels nivells arqueològics de tota aquesta zona es fa palesa, de forma ben clara, tant sols fent un cop d'ull tant a l'inventari ceràmic com a les làmines de dibuixos dels materials d'aquesta campanya 2000 (que adjuntem al final d'aquesta memòria).

Els materials arqueològics del Castellet de Banyoles es poden agrupar en dos grans grups segons la seva procedència. En primer lloc, hi ha aquells materials provinents dels nivells superficials o d'estrats de farciment de rases o trinxeres produïdes per remocions modernes (treballs agrícoles, actuacions de furtius, Guerra Civil, etc.). Es tracta sovint de nivells molt rics en materials de tot tipus ja que aquestes remocions es mostren molt intenses, amb un nivell d'arrassament elevadíssim de l'estratigrafia originària. Per altra banda trobem tots aquells materials apareguts en els nivells contemporanis d'amortització de les estructures de la fase de l'ibèric ple o Fase 2. Com hem comentat, sovint es tracta de nivells de destrucció violenta, amb gran quantitat de materials trencats i abandonats "in situ". Aquests nivells es daten amb força

precisió, per diversos elements que tot seguit analitzarem, en els últims anys del segle III aC.

Considerant com un tot els materials dels nivells d'amortització dels diferents recintes de la Fase 2 (els únics quantificables) obtenim una percepció prou completa de la realitat ceramològica d'aquest jaciment en aquest període de finals del III aC¹. En primer lloc, cal destacar la sorprenent baixa proporció que presenten les ceràmiques d'importació, amb un reduït 2,9 % del total d'individus (7 de 245 individus). Entre aquests la gran majoria pertanyen a vaixel·la fina importada (100 % dels individus i 74 % dels fragments), amb una escassíssima presència d'àmfores importades. Pel que fa a la vaixel·la fina, predominen de molt els exemplars de Campaniana A de la fàcies antigues, amb representació de les formes de la copa-escudella Lamboglia 27B i el "plat de peix" Lamb. 23, a més dels típics fons amb decoració de roseta central o quatre palmetes radials. Amb tot, hi ha en aquests nivells una presència esporàdica de materials amb cronologies de producció més antigues, com ara una vora i un fragment de cos de "Kantharos" o Lamb. 40 i una vora de copa Lamb 27 del Taller de Roses i una vora de Lamb. 21 de ceràmica àtica de vernís negre. Pel que fa a les àmfores importades, el 100 % dels pocs fragments documentats corresponen a àmfores greco-itàliques. El mateix succeix amb les ceràmiques comunes importades, on tant sols podem esmentar una vora d'un morter de procedència itàlica.

Quant al bloc de ceràmiques de producció local, immensament majoritari, podem esmentar tres grans grups diferenciats en funció de les condicions tècniques de la seva fabricació: les ceràmiques fines a torn, la ceràmica de cuina o grollera a torn i les ceràmiques a mà. Les primeres predominen amb un 62% del total d'individus de ceràmica de producció local (146 de 237 ind.); en segon lloc es situen les grolleres a torn amb un notable 23 % dels individus (55 de 237 ind.) i en darrera instància, les ceràmiques a mà amb un 15 % dels individus (36 de 237 ind.). Entre les diferents categories que conformen el bloc majoritari de ceràmiques fines a torn, hi ha un 88 %

d'ibèriques oxidades no pintades (128 dels 146 ind. totals), un 10% d'ibèriques oxidades pintades (15 dels 246 ind.) i un reduït 2 % de ceràmiques ibèriques reduïdes.

L'anàlisi formal d'aquest lot de ceràmiques de producció local ens permetria, seguint el criteri establert en conjunts equiparables de la zona penedesenca (CELA 1994), diferenciar un seguit de grups funcionals que són: a) transport; b) magatzem; c) reserva/vaixella; d) vaixella de taula; e) cuina/transformació d'aliments. Els recipients de transport per excel·lència com són les àmfores ibèriques presenten una baixa representació en aquests nivells d'amortització del nucli del Castellet de Banyoles; en concret, tenim un ínfim 1 % d'individus d'aquesta categoria (2 dels 237 individus de producció local de l'Edifici 1). Els característics contenidors de grans dimensions tipus "pithos" (amb diverses variants formals de vores, pintats o no) conformen el grup de peces de magatzem i representen el 12 % del total d'individus de producció local (29 de 237). El grup de reserva/vaixella és un bloc intermig o de transició format per aquells exemplars amb una funció bàsica de contenidors, però d'unes dimensions mitjanes que les acosten a les peces de vaixella. Es tracta, en el cas del Castellet de Banyoles, d'algunes peces del tipus d'olles de vora acanalada o de tenalles de dimensions mitjanes. En aquest grup hem considerat igualment els *Kalathoi*, dels qual tenim un documentació poc abundosa, amb un total de tres exemplars (dos no pintats i només un amb decoració pintada). En qualsevol cas, és una categoria minoritària, amb un 5 % del total d'individus de producció local (11 de 237, inclosos els tres *Kalathoi*).

El grup funcional majoritari dins de les ceràmiques de producció local documentades en els nivells d'abandó de l'Edifici 1 és el de les peces de vaixella de taula, amb un 44 % del total (104 de 237). Entre aquestes, els plats, de vora reentrant o vertical, són la forma més freqüent, seguit de gerres o gerretes de vora exvasada i nansa vertical de diverses variants. Les gerres de vora trilobul·lada o *oenochoi* i les gerretes bicòniques, pintades o no, són les més abundoses en aquest apartat. Finalment, hi ha el grup de ceràmiques de cuina on hem considerat la totalitat

¹ Les dades quantitatives que presentem tot seguit corresponen, en concret, a la suma dels materials procedents dels nivells d'enderroc i destrucció de l'Edifici 1. Es tracta d'un conjunt prou abundós (4653 fragments i 245

d'exemplars de ceràmiques grolleres a torn i de ceràmiques a mà, ambdúes categories en aquests moments fabricades i/o limitades a complir aquestes funcions de transformació d'aliments. A totes dues el repertori formal està constituït, de forma pràcticament exclusiva, per olles de perfil en essa (de dimensions petites/mitjanes) i les seves respectives tapadores. En el cas de les ceràmiques grolleres a torn hi ha una única excepció conformada per uns pocs exemplars d'unes característiques olles de vora reentrant, llavi biselat i tanca hermètica (similars a les famoses urnes d'orelletes). Pel que fa a les ceràmiques a mà, volem destacar (com a tret molt característic del jaciment i de la zona) els agafadors o poms de tapadores de tipus zoomorf. Quantitativament aquest grup de les ceràmiques de cuina obté una important representació, amb un 38 % del total d'individus de producció local (91 de 237).

En general, pel que respecta a les ceràmiques de producció local, es constata que es tracta d'un repertori formal perfectament equiparable al que ja coneixiem de la realitat ceramològica documentada en el sector del barri adjacent a les torres d'entrada a l'assentament, excavat als anys 40. De fet, hi són representades totes les formes més recurrents (ASENSIO, CELA i FERRER 1996, Fig. 18), amb una sola excepció com és l'aparent absència dels característics vasos-*skyphoi* de dues nanses horitzontals. Finalment, cal dir que en aquests estrats d'amortització també apareixen materials ceràmics no vasculars com fusaioles i alguns exemplars de *pondera* molt malmesos.

Per acabar cal esmentar els materials provinents dels nivells superficials, els quals són molt abundants i a més, tot i aparèixer descontextualitzats, acaben de completar el panorama ceramològic, sobretot pel que fa a les ceràmiques d'importació. Així, a més de l'esmentat plat de la forma Lamb. 21 estratificat, altres elements de vaixel·la fina àtica d'aquests nivells superficials (un fragment informe de figures roges i dos fragments més de *Kantharos* o copa-*Kantharos*), confirmen la datació de mitjans segle IV aC. per a l'inici de l'ocupació ibèrica a l'assentament del Castellet de Banyoles. El ple segle III aC. ja estava representat per vasos del Taller de Roses procedents dels nivells d'amortització dels recintes, suara esmentats. A aquests cal afegir una base d'un

individus) i, per tant, es pot considerar una mostra estadísticament vàlida.

vas de pseudocampaniana de producció ebusitana, amb restes molt malmeses d'una palmeta impresa. En aquests mateixos nivells superficials hi ha una quantitat notable de ceràmiques adscribibles al mateix moment de la destrucció dels edificis complexos (nivells lògicament intensament afectats per l'arada). D'aquesta fase volem destacar dues bases estampillades de copa amb nanses de la forma Lamb. 42B, bases estampillades de forma indeterminable, un fons d'un altre Lamb. 23, una *pyxís* de producció indeterminada i dues vores d'àmfora greco-itàlica (els dos únics exemplars d'àmfora importada fins el moment documentats en les darreres campanyes d'excavació). Finalment, cal destacar que aquests nivells superficials han donat un nombre força important de ceràmiques de vernís negre datables de la segona meitat del segle II aC i principis de la centúria següent. En campaniana A es documenten principalment plats forma Lamb. 5 i Lamb. 6, a més d'un petit bol forma Morel 113. Pel que fa al grup de la campaniana B, sembla predominar la producció etrusca, tot i que també es documenta la presència de ceràmiques "B-oides". Quant a les formes, també predominen els plats forma Lamb. 5, però es documenten també les formes Lamb. 1, Lamb. 3, Lamb. 10, Lamb. 2 amb palmetes i flor de lotus estampillades, Lamb. 6 i, probablement, Morel 2150 i Pasquinucci 127. Aquests materials van acompanyats d'àmfora itàlica (cap forma determinable), ceràmica de cuina itàlica (morters i plats amb llavi acanalat) i gobelets de parets fines, també de producció també itàlica, entre els que s'identifica únicament la forma Mayet II.

Com deiem al principi d'aquest apartat, els materials ceràmics dels nivells d'amortització de l'Edifici 2, excavats l'any 2000, presenten unes característiques del tot equiparables al que hem analitzat acuradament respecte de l'Edifici 1. Així, pel que fa als materials d'importació, segueix documentant-se el fort predomini de la vaixella fina i l'escassa representació de les altres categories de ceràmiques importades (àmfores i ceràmiques comunes). De fet, no hi ha cap element de forma que no sigui pertanyent a vasos de vaixella fina. En aquesta, la Campaniana A de la fàcies antiga és l'element millor representat, com correspon a l'arc cronològic on situem l'amortització de les estructures d'aquesta fase (entorn de l'any 200 aC.). En concret, tenim documentades peces de les formes Lamb. 27 (1, 1 i 6 a 8), la més abundosa, Lamb. 23 (1, 2 i 9),

Lamb. 28 (1, 4 i 5, segurament una mateixa peça) i Lamb. 48/49 (1, 3). Pel que fa a les àmfores, tota l'evidència està composta per fragments informes i, entre aquests, predomina gairebé de forma absoluta els pertanyents a àmfores greco-itàliques. Amb tot, cal ressenyar que en els nivells d'aquest Edifici 2 han aparegut la primera evidència d'àmfora púnico-ebusitana (un únic fragment informe) i de ceràmiques comunes cartagineses (una vora d'ampolla).

Entre les ceràmiques de producció local, les anomenades ibèriques oxidades (pintades o no) són les que, com és habitual, presenten una clara preeminència. Entre aquestes segueixen sent molt abundants els exemplars de recipients de grans dimensions, és a dir, els elements de magatzem i reserva. Ara bé, les variants tipològiques d'aquestes tenalles o *pithoi* són molt estimables, des de la més característica amb vora horitzontal (2, 4), passant per les molt nombroses amb vora de coll de cigne (2, 1-3 i 8; 5, 3) fins a d'altres variants més esporàdiques amb vores motllurades (2, 2). Per altra banda, cal destacar que en els nivells d'aquest Edifici 2 la representació de recipients de transport, és a dir d'àmfores ibèriques, és molt notable, amb una proporció aparentment superior al que havíem calculat per a l'Edifici 1. Fins i tot, hi ha un exemplar que presenta un estat de conservació poc habitual en aquest jaciment (4, 1). Sigui com sigui, també es segueix observant com els elements de vaixella obtenen una representació quantitativa molt rellevant. Entre les peces de vaixella de taula ibèrica destaquen els plats de vora reentrant (2, 9 a 11), i les gerres de tipologia diversa com ara els *oenochoi* o gerres de boca trilobulada (2, 5) i d'altres (2, 6 i 7; 3, 3). D'altres elements de vaixella que podríem esmentar són els vasos-skyphos (3, 2; 5, 4), els característics *Kalathoi* (3, 4) i algun exemplar, força poc habitual, de morter (3, 1), segurament imitació de prototipus púnics.

Finalment, el repertori es completa amb les categories de ceràmiques de cuina, ja sigui obrades a mà o a torn lent (les anomenades ceràmiques grolleres a torn). Aquestes categories presenten uns percentatges minoritaris però sempre presents i estables (entorn el 20 %). Entre les ceràmiques grolleres a torn podem destacar, per la seva especificitat en aquesta l'àrea cultural ilercavona, les olles amb llavis bisellats de tanca hermètica (5, 1).

Els materials metàl·lics

Els nivells d'enderroc excavats l'any 2000 han donat dues peces d'**orfebreria**, procedents concretament del recinte 28 de l'Edifici 2. Es tracta d'un penjoll abotifarrat senzill, d'or, de 10 mm per 11 mm i d'una altra peça, també d'or, però molt més complexa, de 24 mm per 20 mm. L'arquitectura d'aquesta darrera és basa essencialment en la unió de diferents làmines d'or, sempre molt fines, que formen els elements següents: a) un element superior, en forma de mitja el·lipse, amb la part central enfonsada tant a la cara anterior com a la posterior; b) adherides als extrems superiors de l'anterior, dues làmines petites i fines de forma rectangular, a cadascun dels extrems de les quals hi ha, a la vegada, sengles làmines cargolades en forma de petits cercles (és a dir, un total de quatre), que permetien la suspensió de la peça; c) set elements cilíndrics, sis dels quals estan directament adherits a la peça central, mentre que el setè, situat en l'eix longitudinal de la peça, s'uneix als dos inferiors. Aquests diferents elements estan ornamentats amb fil i gotes d'or disposats de la manera següent: a) una espiral de fil d'or amb una gota esfèrica al centre a la cara anterior de cadascun dels set elements cilíndrics; b) altres tres motius idèntics que s'adhereixen directament a la part inferior de la cara anterior de l'element semiel·líptic; c) amb fil d'or formant motius diversos es decora també la part central enfonsada del mateix element a la cara anterior, així com la resta d'aquest mateix element en les cares anterior i posterior i els dos laterals. Cal fer notar, per una altra part, que en el conjunt recuperat l'any 1912 al Castellet de Banyoles, i que es conserva actualment al Museu Arqueològic de Tarragona, hi altres sis peces pràcticament idèntiques a l'anterior (dues de les quals són una mica més grans, ja que fan 26 mm d'altura per 21 mm d'amplada i 0,53 mm de gruix) (Pallarès, inèdit, 212), a més de quatre arracades molt similars a l'aquí descrita. Per tot això, no es pot excloure, i fins i tot sembla probable, que tots aquests penjolls anessin muntats junts en un mateix collaret o pectoral, la qual cosa indicaria que les peces trobades el 1912 procedien d'aquest sector excavat en la campanya del 2000.

8. Conclusions

Desplegat tot aquest conjunt de dades, provinents tant d'intervencions antigues com, sobretot, de les darreres campanyes d'excavació, cal afrontar una valoració històrica global del jaciment, de la seva evolució estructural, del seu paper i funció en el marc del poblament ibèric de la zona, etc. Per a això, el primer que cal fer és repassar les fites cronològiques que considerem resten ben definides.

A banda d'una ocupació de l'indret com a lloc d'enterrament durant el bronze final (segles XI-IX aC.), les dades sobre una primera ocupació d'època ibèrica ens remeten, ara per ara, a mitjans segle IV aC. com a datació més antiga. Per tant, sembla descartable una ocupació de l'indret durant el període ibèric antic (segles VI-V aC.), mantenint-se així la pobresa generalitzada de dades que caracteritza aquesta fase a tota aquesta zona de la Ribera d'Ebre. A més, cal ressenyar que aquesta ocupació més antiga, de segona meitat del segle IV aC. i ple segle III aC. està evidenciada, ara per ara, exclusivament per la presència de materials arqueològics la datació de producció dels quals es situa en aquests moments (vaixella fina àtica, Taller de Roses, etc.). Insistim en el fet que els únics nivells arqueològics contextualitzats corresponen gairebé tots als estrats d'amortització de les tres edificacions complexes excavades i la seva datació es situa, amb força precisió, a les darreries del segle III aC. Amb tot, creiem que no s'ha de descartar l'existència d'un assentament ibèric estable a l'indret del Castellet de Banyoles ja des d'aquesta data de mitjans del segle IV aC. Per a exemplificar aquest dubte raonable podem esmentar el cas, paral·lelitzable al nostre en molts sentits, de la ciutat ibèrica de La Serreta (Alcoi, Alacant), on igualment es documenta arreu de la zona d'hàbitat un nivell únic d'ocupació de finals del segle III aC. i materials arqueològics del segle IV aC. no associats a cap estructura arquitectònica. En canvi, a la necròpolis associada a aquest assentament s'han excavat 80 tombes datades la majoria d'elles dins del segle IV aC.; tombes amb una riquesa i complexitat que denoten l'ocupació de l'indret per part d'una societat jerarquitzada i plenament desenvolupada ja des d'aquests moments (OLCINA et alii, 1998). Vist això, podem pensar que les

construccions del segle III aC. haurien arrassat del tot les estructures de la fase precedent o, en el cas del Castellet de Banyoles, que l'assentament inicial del segle IV aC. no ocupava l'extensió máxima del del segle III aC. i les seves restes encara podrien ser identificades en un altre sector de la plataforma.

Pel que fa a la datació final o d'amortització de la única fase constructiva ben documentada en les campanyes de 1998-2000, la que correspon a la corona d'edificacions complexes, cal ressenyar altra vegada dues consideracions bàsiques. En primer lloc, el fet que sembla una datació extensible a la totalitat de la superfície construïda de l'assentament, com mostren les dades relatives al barri adjacent a les torres excavat als anys 40 (ASENSIO, CELA, FERRER 1996, 187). I en segon lloc, que a tot arreu es presenta com una amortització sobtada i fins i tot violenta, amb traces clares de destrucció per incendi i abundoses restes materials trobades "in situ"². I és un abandonament i/o una destrucció generalitzada per a la datació de la qual disposem d'uns elements que podrien proporcionar una precisió molt poc habitual. Ens referim, òbviament, a les troballes numismàtiques procedents d'alguns dels nivells de destrucció d'aquesta corona d'edificacions complexes excavades recentment. Com deiem en l'apartat corresponent, les monedes de Roma, que són les que proporcionen dades de cronologia absoluta, tenen un *terminus post quem* de 211-208 aC. Això és vàlid tant per les trobades amb context arqueològic en les darreres excavacions, com per l'important lot de peces procedents de les troballes fortuïtes antigues. A més es tracta gairebé sempre de monedes molt poc gastades, amb un excel·lent estat de conservació, fet que fa pensar que no ha passat gaire temps entre la seva emissió i la seva perdua en el saqueig del Castellet de Banyoles. Saqueig que, per aquestes raons, podria ser enquadrable dins de les operacions bèliques de la Segona Guerra Púnica i, més concretament, amb els fets concrets derivats de la sublevació encapçalada per Indíbil i Mandoni els anys 206-205 aC. Aquesta revolta indígena estava dirigida per cabdills

² En les excavacions recents de la Zona 2 hem pogut constatar un fenomen que pot ser interessant en aquest sentit; es tracta de l'aparició alternant de dos tipus diferents d'estrats d'amortització: un de terra marronosa sense traces d'incendi i un altre de terres cendroses, carbons, tovots i ceràmiques cremades, etc. En un mateix edifici es documenten els dos tipus de nivells d'abandonament segons els recintes, sense seguir cap pausa o comportament regular observable. Tot plegat fa pensar en una típica situació de saqueig violent i caòtic, durant el qual, en un assentament ja abandonat o rendit, uns recintes són cremats i d'altres no.

ilergets però va implicar diversos pobles ibèrics del nord-est peninsular i, de fet, va ser esclafada per Cneo Corneli Escipió i pels procònsuls que el van succeir (L. Lèntul i L. Manli Acidí) en sengles batalles a la Lacetània (Polibi, 11, 32; Livi, 28, 33) i a la Sedetània (Livi, 29, 1, 19). La destrucció d'aquest important assentament ibèric, amb un emplaçament altament estratègic que controla un ampli sector del riu Ebre, podria explicar-se amb molta versemblança en el marc d'aquests esdeveniments històrics.

Cal remarcar, però, que una anàlisi acurada de l'evidència numismàtica, tant d'aquest jaciment com d'altres de contemporanis, posa de manifest que hi ha arguments importants que posarien uns certs dubtes a la datació absoluta de 206-205 aC. per a l'amortització d'aquests dipòsits monetaris (TARRADELL en premsa). Aquesta incertesa es basa en la constatació que no hi ha a la Península Ibèrica cap ocultació monetària amb denaris i victoriats de les sèries més avançades corresponents a l'època de Cató, en els primers anys del segle II aC.; totes les conegudes estan formades, com en el Castellet de Banyoles, per denaris i victoriats de les sèries més antigues, anteriors al 206 aC. En canvi, les circumstàncies susceptibles de produir ocultacions o acumulacions de monedes amortitzades en situacions violentes s'haurien donat igualment durant les accions repressives del cònsul Cató, en el 195 aC. Per tot això, no seria del tot descartable que, malgrat estar compost per monedes encunyades a Roma amb anterioritat al 208-206 aC., la deposició definitiva d'algun d'aquests conjunt monetaris no s'hagués fet efectiva en un lapse de 10 anys posteriors a aquesta data (TARRADELL en premsa).

Quant al darrer període d'ocupació de l'assentament, com ja s'ha dit està molt mal documentat pel que fa a les estructures constructives, de manera que no és possible precisar-ne les característiques planimètriques ni arquitectòniques. En tot cas, l'elevat nombre de peces datables d'aquest període que han lliurat els nivells superficials suggereix que devia tractar-se d'un nucli d'una certa importància. Quant a la seva cronologia, creiem que la data inicial s'ha de situar versemblantment dins la segona meitat ja avançada del segle II aC, com sigui que no s'ha documentat la presència de materials d'importació ni de monedes datables amb seguretat de la primera meitat

d'aquesta centúria. Hi hauria, doncs, un *hiatus* en l'ocupació del jaciment entre els darrers anys del segle III aC i el tercer quart de la centúria següent. Quant a la cronologia final d'aquest darrer període, les troballes numismàtiques i el predomini de la campaniana B etrusca sobre les produccions "B-oides" sembla indicar que el lloc va ser abandonat en torn de 100 aC, en tot cas no molt enllà dins del segle I aC. A més, l'esmentada troballa de dues monedes de bronze d'origen celtibèric (d'un total de tres) suggereix, en tot cas, una certa vinculació amb el comerç fluvial. És possible que l'abandonament del lloc produït a principis del segle I aC. fos en realitat un desplaçament a l'àrea del Mas de Molló, immediatament a l'esquerra del riu, on es documenta un jaciment romà que possiblement devia tenir les funcions de port fluvial.

Establerta l'evolució estructural i cronològica de les successives ocupacions del jaciment, ara cal centrar-se en un aspecte fonamental com és el de la interpretació funcional dels grans edificis de la Zona 2. Aquest és un element sens dubte clau per tal de definir el paper històric d'aquest nucli així com la composició social dels seus habitants. Dues hipòtesis han estat desenvolupades per tal d'afrontar aquesta qüestió.

En primer lloc, atenent als fets que es tracta d'un conjunt d'edificacions de planta unitària, aparentment bastides d'una tirada i, a jutjar per l'absència de superposicions estratigràfiques o estructurals rellevants, amortitzades poc després de la seva construcció, s'ha pensat que la seva gènesi difícilment podria desvincular-se dels fets militars i polítics relacionats amb la Segona Guerra Púnica. Fins i tot, es poden fer notar diversos trets estructurals i materials que remetent a un cert caràcter campamental o militar de l'assentament en aquesta fase. Ens referim, en concret, a l'existència de grans espais oberts (tant pel que fa als patis com, sobretot, a la gran zona central sense construccions), a l'abundància de monedes de plata de Roma i a la possibilitat d'una emissió local d'imitacions de dracmes emporitanes o a les bateries de recintes de planta rectangular amb predomini d'aquelles sense aparents funcions domèstiques (i que, per tant, fan pensar en una alta capacitat d'emmagatzematge). Tot plegat semblen condicions o necessitats pròpies d'un indret on hi ha una important concentració de tropes militars. Fins i tot, la concentració d'objectes suntuaris i de luxe (joies d'or,

vaixella de plata, etc.) en un mateix emplaçament podria remetre'ns a un element tan característic de situacions bèl·liques com són els botins de guerra.

Sigui com sigui, hi ha una constatació que considerem la més rellevant a l'hora d'interpretar la funcionalitat d'aquestes construccions complexes. Ens referim a l'evidència que es tracta d'edificis perfectament individualitzables ja que disposen cadascun d'ells d'un pati i, sobretot, d'un únic recinte, destacat de la resta, amb llar de foc. Això fa pensar que ens trobem fonamentalment davant de vivendes, de cases on les llars identifiquen, com així ha estat al llarg de la història, un nucli familiar diferenciat. Això sí, de cases que per les seves dimensions i complexitat estructural³ hem d'interpretar com a residències de famílies benestants i poderoses, membres de l'elit social de les comunitats ibèriques de la zona. Les joies i d'altres objectes de luxe i de prestigi localitzats en l'amortització d'aquestes vivendes corroborarien aquesta idea. En definitiva, es tractaria de part d'un barri residencial d'un grup de famílies de l'aristocràcia ibèrica local que sorgeix en el moment de màxim apogeu econòmic i polític d'aquest nucli ibèric del Castellet de Banyoles.

Un nucli que, almenys en aquests moments del segle III aC. avançat, reuneix tot un seguit de característiques pròpies d'una aglomeració urbana de primer ordre. En primer lloc, es tracta d'una assentament de grans dimensions, amb un nombre d'habitants concentrats molt superior al de qualsevol altre nucli de poblament conegut en una zona molt àmplia. És, a més, una jaciment on hi ha elements arquitectònics que destaquen per la seva excepcionalitat estructural (des de les famoses torres fins a les vivendes complexes de la Zona 2). Un hàbitat on aparentment s'hi trobaria representada bona part de la piràmide social (fet aquest molt propi del fenomen urbà), des de les famílies nobles de la Zona 2 a les famílies més humils que ocuparien les cases aparentment

³ S'ha de tenir en compte que en el marc de l'arquitectura domèstica de tot aquest sector del món ibèric septentrional, aquestes dimensions són del tot fora de mesura. Com a mostra, tant sols recordar les dimensions d'alguns dels edificis nobles o "singulars" més ben coneguts de la zona: l'anomenada "casa del cabdill" de la Ciutadella d'Alorda Park (Calafell, Baix Penedès) té 115 m² que es podrien duplicar (fins els 230 m²) si contem el molt probable pis superior d'aquesta construcció; Una casa complexa de la zona del Camp Triangular del Puig de Sant Andreu (Ullastret, Baix Empordà) presenta 120 m² de superfície; l'anomenat "edifici singular" del Molí d'Espígol (Tornabous, Urgell) té només 85 m². Recordem que en el cas del Castellet de Banyoles els edificis complexos oscil·len entre un mínim de 250 m² i un màxim de 350 m².

més simples del barri excavat als anys 40, a tocar de la zona d'entrada al poblat. Un indret on comencem a tenir importants evidències de textos escrits; textos molt escadussers en tota la zona del nord-est peninsular que evidencien unes necessitats que són més acusades allà on hi ha les seues dels poders locals i, per tant, on es desenvolupen més intensament tasques de tipus administratiu. En aquest mateix sentit cal interpretar la molt versemblant existència d'una seca local que encunya imitacions de dracmes empuritanes de plata. I finalment, un assentament que podria disposar d'un important santuari urbà, com tradicionalment ha estat deduït de la presència d'un lot de peces d'una riquesa i significació excepcional com són les cèlebres pateres de Tivissa.

En definitiva, ens trobem davant d'una ciutat ibèrica que, arrecant, d'una manera encara fosca, des del segle IV aC., assoleix al llarg del segle III aC. un paper polític i econòmic sens dubte rellevant i vertebrador del poblament ibèric d'un sector important de la Il·lucavònia. Fet que no exclou (o fins i tot podria explicar) que, a finals d'aquesta centúria, i davant les especials circumstàncies derivades dels preparatius i esclat de la Segona Guerra Púnica, aquest nucli adopti un rol específic de caire militar⁴.

Finalment, volem acabar aquest treball fent referència a un seguit de temes més globals que resten oberts i que la continuïtat de la recerca en el Castellet de Banyoles podria ajudar a esbrinar. En primer lloc, hi ha el tema de l'estructuració del poblament a tota aquesta àrea del curs inferior del riu Ebre. Les prospeccions intensives de tota la Foia de Mora semblen mostrar que en el període ibèric ple el Castellet de Banyoles representa la única concentració de població rellevant a tota la zona, culminant un procés d'agrupament de la població que arrenca des de la primera edat del ferro (NOGUERA 1998). El nucli més proper ubicat riu avall, la ciutadella del Castellot de la Roca Roja (Benifallet, Baix Ebre), podria interpretar-se en aquests moments com un fortí que esdevé el guardià d'un pas estratègic del riu, versemblantment depenent del

⁴ Per a precisar tota aquesta qüestió hi ha una dada clau que el registre arqueològic del jaciment encara no ens ha permès resoldre. Ens referim, concretament, a la datació precisa de la construcció de tot aquest sector d'habitatges complexos de la Zona 2. Evidentment, aquesta serà una dada fonamental ja que la interpretació pot variar molt si aquesta datació és del 225 aC., del 250 aC. o del 300 aC. Afortunadament, l'estratigrafia de l'Edifici 4 es presenta més complexa que a la de la resta d'edificis fins ara excavats, amb més d'una

nucli central que seria la ciutat del Castellet de Banyoles. A un nivell més ampli, aquesta discussió ens remet al tema clàssic de la capitalitat de la llercavònia. Aquest és un tema de difícil resolució ja que de la hipotètica identificació d'Hybera amb l'actual ciutat de Tortosa seguim sense tenir pràcticament cap dada fiable; per la seva banda el Castellet de Banyoles també presenta les seves dificultats ja que, com hem comentat, el seu caràcter urbà, de capitalitat, tant sols és defensable, ara per ara, per un moment avançat del segle III aC. Per últim, cal preguntar-se per les bases econòmiques que sustenten una estructuració econòmica, social i política de la complexitat que manifesta, encara que sigui en un moment relativament tardà, la ciutat del Castellet de Banyoles. En aquest sentit s'ha posat de relleu que l'absència d'un element tant característic dels pobles ibèrics de la zona com són les sitges, ens fa pensar que aquesta base econòmica no rau no en l'explotació intensiva i comercialització d'un recurs de grans potencialitats estratègiques com són els excedents cerealístics (ASENSIO, BELARTE i NOGUERA 2001). Així les coses, caldrà plantejar-se en un futur quin o quins són els recursos o les bases materials damunt les quals es sustenta el poder d'aquestes elites del Castellet de Banyoles que, en un moment avançat del segle III aC., es manifesten amb una riquesa material i excepcionalitat estructural sense paral·lels en tota aquest sector septentrional de la cultura ibèrica.

pavimentació per sota del nivell únic d'amortització. Esperem que aquesta evidència ens dongui la possibilitat d'omplir aquest rellevant buit d'informació en les properes campanyes d'excavació.

BIBLIOGRAFIA

ASENSIO, D., CELA, X., FERRER, C.:

1996: "Els materials ceràmics del poblat ibèric del Castellet de Banyoles (Tivissa). Col·lecció Salvador Vilaseca de Reus", *Pyrenae*, 27, 163-191.

ASENSIO, D., BELARTE, M.C., FERRER, C., NOGUERA, J., SANMARTÍ, J., SANTACANA, J.:

1994-1996: "'El jaciment del Barranc de Sant Antoni (Ginestar, Ribera d'Ebre)", *Gala, Gala, Models d'ocupació, transformació i explotació del territori entre el 1600 i el 500 A.N.E. a la Catalunya meridional i zones limítrofes de la depressió de l'Ebre*, 3-5, 231-246.

ASENSIO, D., BELARTE, C., SANMARTÍ, J., SANTACANA, J.:

1998: "Paissatges ibèrics. Tipus d'assentaments i formes d'ocupació del territori a la costa central de Catalunya durant el període ibèric", *Actas del Congreso internacional Los Iberos, principios de occidente, Saguntum-PLAV*, Extra 1, 373-385.

ASENSIO, D., BELARTE, M.C., NOGUERA, J.:

2001: "El poblament ibèric al curs inferior de l'Ebre (Ribera d'Ebre i Baix Ebre)", *Actes de la Taula Rodona d'Ullastret: Territori polític i territori rural durant l'edat del Ferro a la Mediterrània Occidental, Monografies d'Ullastret*, 2, pp. 283-300.

ASENSIO, D., MIRÓ, M.T., SANMARTÍ, J., TARRADELL, N.:

En Premsa: "El poblat ibèric del Castellet de Banyoles", *Ieres Jornades d'Arqueologia: Prehistòria, Protohistòria i Època Medieval a les comarques de Tarragona (1993-1999)*, Tortosa 1999.

BELARTE, M.C., NOGUERA, J., SANMARTÍ, J.:

En Premsa: "El poblat ibèric del Castellot de la Roca Roja (Benifallet, Baix Ebre)", *Ieres Jornades d'Arqueologia: Prehistòria, Protohistòria i Època Medieval a les comarques de Tarragona (1993-1999)*, Tortosa 1999.

BOSCH GIMPERA, P.:

1913-1914: "Troballes a Tivissa", *Anuari de l'Institut d'Estudis Catalans*, V.

BLÁZQUEZ, J.M.:

1955-1956: "La interpretación de la pátera de Tivissa", *Ampurias*, XVII-XVIII.

1957-1958: "Nuevas aportaciones a la interpretación de la pátera de Tivissa", *Ampurias*, XIX-XX.

CELA, X.:

1994: "La cerámica ibérica a torno en el Penedès", *Pyrenae*, 25, pp. 151-180.

CODEX S.C.C.L.:

1993: *Memòria de la campanya de delimitació de l'any 1993 al Castellet de Banyoles, Tivissa (Ribera d'Ebre)*, Inèdit.

CURA, M., SANMARTÍ, J.:

1986-1989: "Les importacions d'àmfores i ceràmiques comunes del poblament ibèric del Molí d'Espígol (Tornabous, Urgell)", *Empúries*, 48-50, I, 270-279.

CUADRADO, E.:

1957: "La fíbula anular hispánica y sus problemas", *Zephyrus*, VIII, 5-76.

DAUGAS, J.P., TIXIER, L.:

1978: "Essai de technologie et de typologie des fibules annulaires ibériques", *Cypselia*, II, 121-143.

FERNÁNDEZ, L.:

1955: "La phiale ibérica de Tivissa", *R.A.B.M.*, LXI.

GARCIA Y BELLIDO, A.:

1950: "*Phiale ibérica de plata con representaciones de asunto religioso de Tivissa (Tarragona)*", *Homenaje a L.Hoyos*, Madrid.

GRÀCIA, F., MUNILLA, G., PALLARÈS, R.:

1991: "Estructuración del poblamiento y sistemas defensivos en el área de la desembocadura del Ebro. Dos casos de estudio: La Moleta del Remei (Alcanar) y el Castellet de Banyoles (Tivissa)", *Actes del Simposi Internacional d'Arqueologia Ibèrica: Fortificacions, la problemàtica de l'Ibèric Ple (segles IV-III aC.)*, Manresa, 67-78.

MARIN CEBALLOS, M.C.

1983: "Una nueva interpretación de la patera de Tivissa", *XVI Congreso Nacional de Arqueología*, Zaragoza, ps. 709-715.

MORET, P.:

1996: *Les fortifications ibériques. De la fin de l'âge du Bronze à la conquête romaine*, Collection de la Casa de Velázquez, 56, Madrid.

NOGUERA, J.:

1998: "Evolució del poblament de la foia de Móra (Ribera d'Ebre, Tarragona) des del Bronze Final a l'Ibèric Ple: anàlisi i evolució del territori", *Revista d'Arqueologia de Ponent*, 8, ps. 19-38.

OLCINA, M., GRAU, I., SALA, F., MOLTÓ, S., REIG, C. i SEGURA, J.M.:

1998: "Nuevas aportaciones a la evolución de la ciudad ibérica: el ejemplo de La Serreta", *Actas del Congreso Internacional: Los Iberos, Príncipes de Occidente, Estructuras de poder en la sociedad Ibérica*, Barcelona, 35-46.

PALLARÈS, R.:

1982: "El Castellet de Banyoles, Tivissa", *Les Excavacions Arqueològiques a Catalunya en els darrers anys*, Excavacions Arqueològiques a Catalunya, 1, Barcelona, ps. 218-221.

1984a: *El poblamiento ibérico de las comarcas de Tarragona (El Castellet de Banyoles, Tivissa, Ribera d'Ebre)*, resum de tesi doctoral, Universitat de Barcelona.

1984b: "El sistema defensivo frontal del Castellet de Banyoles, Tivissa, Ribera d'Ebre", *Pyrenae*, 19-20, ps. 113-125.

1987: "Dos elements de filiació grega del segle IV a.C. a l'assentament ibèric del Castellet de Banyoles, Tivissa, Ribera d'Ebre", *Protohistòria Catalana, 6è Col.loqui Internacional d'Arqueologia de Puigcerdà*, Puigcerdà, ps. 281-288.

Inèdit: *El poblamiento ibérico de las comarcas de Tarragona (El Castellet de Banyoles, Tivissa, Ribera d'Ebre)*, Tesi Doctoral, Universitat de Barcelona, 1984.

RADDATZ, K.:

1969: *Die Schatzfunde der Iberischen Halbinsel, Madrider Forschungen*, 5, Berlín.

SANMARTÍ, J., GARCIA, J., ASENSIO, D., PRINCIPAL, J.:

1998: "Les fàcies ceràmiques d'importació del segle III aC i la primera meitat del segle II aC a la costa central de Catalunya", J.Ramon et alii (eds.), *Les fàcies ceràmiques d'importació a la costa ibèrica, les Balears i les Pitiüses durant el segle III aC i la primera meitat del segle II aC*, *Arqueomediterrània*, 4, Barcelona, 111-128.

SERRA-RÀFOLS, J. DE C.:

1941: "El poblado ibérico del Castellet de Banyoles (Tivissa, Bajo Ebro)", *Ampurias*, 3, ps. 15-34.

1965: "La destrucción del poblado ibérico del Castellet de Banyoles de Tivissa (Bajo Ebro)", *Ampurias*, 26-27, ps. 105-117.

TARRADELL-FONT, N.:

En Premsa: "Les troballes numismàtiques del Castellet de Banyoles de Tivissa (Baix Ebre, Catalunya). Noves troballes de les excavacions 1998-1999 i revisió de les anteriors", *Fonaments*, 10.

VILASECA, S., SERRA-RÀFOLS, J. de C., BRULL, L.:

1949: *Excavaciones del Plan Nacional en el Castellet de Bañolas, de Tivisa (Tarragona)*, Informes y Memorias, 20, Madrid.

VILLARONGA

1998: *Les dracmes ibèriques i llurs divisors*, Barcelona.

INVENTARI

CASTELLET DE BANYOLES 2000

INVENTARI MATERIALS ARQUEOLÒGICS.

EDIFICI 2

Recinte 21

U.E. 99:

Campaniana B(?)

1.- 3 fragments informes

Campaniana B (pasta grisa)

2.- 1 fragment informe

Ceràmica ibèrica oxidada amb decoració pintada

3.- 1 fragment de vora "coll de cigne" d'una olla o tenalla de grans dimensions, amb restes de decoració pintada al llavi.

Ceràmica ibèrica oxidada

4.- 134 fragments pertanyents a una vora, dues nanses i les parets d'una àmfora ibèrica de boca plana.

5 a 7.- 3 fragments de vora de "coll de cigne" de sengles olles o tenalles de grans dimensions.

8.- 1 fragment de vora d'una olla de vora acanelada.

9.- 1 fragment de vora d'una gerreta.

10 a 12.- 3 fragments de vora de sengles plats de vora reentrant.

13.- 1 fragment de vora de forma indeterminada.

14.- 1 fragment de base anular de forma indeterminada (plat / gerra?).

15 i 16.- 2 fragments de sengles nanses de forma indeterminada.

17.- 173 fragments informes.

Ceràmica a torn de pasta grollera

18.- 1 fragment de vora d'una olla de tanca hermètica.

19.- 13 fragments informes.

Ceràmica a mà

20.- 12 fragments informes.

Metall

- 1 fragment de tija de ferro.

U.E. 130:

Ceràmica ibèrica oxidada

1.- 1 fragment de vora de "coll de cigne" d'una olla o tenalla de grans dimensions.

2.- 9 fragments informes.

Ceràmica a mà

3.- 2 fragments informes

U.E. 174:

Àmfora itàlica

1.- 1 fragment informe

Ceràmica ibèrica oxidada amb decoració pintada

2.- 1 fragment informe.

Ceràmica ibèrica oxidada

3.- 2 fragments de vora d'un plat de vora reentrant.

4.- 21 fragments informes.

U.E. 179:

Ceràmica ibèrica oxidada

1.- 1 fragment de vora d'un plat de vora reentrant.

2.- 11 fragments informes

Ceràmica a torn de pasta grollera

3.- 2 fragments informes

Material lític

4.- 1 còdol- brunyidor?

Metalls

- 1 punta de ganivet de ferro.

RECINTE 22

U.E. 169:

Àmfora itàlica

- 1.- 1 fragment informe.

Ceràmica ibèrica oxidada amb decoració pintada

- 2.- 1 fragment de vora "coll de cigne" d'una olla o tenalla de grans dimensions amb decoració al llavi. (enganxa amb la peça nº 2 de la U.E 126)
- 3.- 2 fragments informes amb decoració.

Ceràmica ibèrica oxidada

- 4.- 1 fragment pertanyent a la vora d'un plat de vora reentrant.
- 5.- 1 fragment de nansa de cinta pertanyent a una gerra
- 6.- 2 fragments d'una nansa bífida (enganxa amb la peça nº 8 de la U.E 126).
- 7.- 1 fragment pertanyent a una base de forma còncaua indeterminada.
- 8.- 2 fragments informes pertanyents a un possible pivot d'àmfora.
- 9.- 28 fragments informes.
- 10 a 16.- 7 exemplars de fitxes o cercles retallats.

Ceràmica a torn de pasta grollera

- 17.- 1 fitxa o cercle retallat.
- 18.- 3 fragments informes.

Ceràmica a mà

- 19.- 1 fragment informe pertanyent a un vas bicònic amb restes d'arrencament de nansa vertical.
- 20.- 1 fragment informe

Ceràmica a torn de producció indeterminada

- 21.- 1 fragment informe

Material constructiu

- 5 fragments informes de possibles estucs?

U.E. 126:

Varnís negra tallers occidentals

1.- 1 fragment de base de Lamb.23

Ceràmica ibèrica oxidada amb decoració pintada

2.- 1 fragment d'una vora de coll de cigne amb decoració al llavi d'una gerra o tenalla de grans dimensions (enganxa amb la peça nº 2 de la U.E. 169)

3.- 12 fragments de cos pertanyents a una mateixa olla de cos globular amb nansa bífida horitzontal amb decoració de semicercles (enganxa amb la peça nº 9 de la U.E 169)

4.- 3 fragments informes

Ceràmica ibèrica oxidada

5.- 1 fragment de vora horitzontal d'un *pithoi* o tenalla de grans dimensions.

6.- 1 fragment de vora d'un plat de vora reentrant.

7.- 2 fragments pertanyents a un peu anular d'un plat o copa de forma indeterminada.

8.- 3 fragments pertanyents a una mateixa nansa bífida (enganxa amb la peça nº 6 de la U.E 169)

9.- 35 fragments informes.

10 a 16.- 7 exemplars de fitxes o cercles retallats

Ceràmica a torn de pasta grollera

17.- 1 fragment de vora exvasada pertanyent a una gerreta bicònica perfil en "essa".

18.- 1 fragment d'un agafador complet d'una tapadora.

19.- 8 fragments informes.

20 i 21.- 2 fitxes o cercles retallats

Ceràmica a mà

22.- 6 fragments pertanyents a la mateixa peça una olla de tanca hermètica

23.- 14 fragments informes pertanyents a un mínim de dos peces tot i què semblen de la mateixa peça.

24.- 1 cercle de ceràmica retallat amb restes de cordó digitat.

Ceràmica Indeterminada

25.- 1 fragment informe de ceràmica

26.- 1 fragment informe d'àmfora.

Material lític

- 1 peça de secció triangular, feta en marbre amb un forat a la part superior i tres incisions a la part inferior en el centre de la peça, funció indeterminada.

Metall

- 2 fragments pertanyents a la mateixa peça allargada, agulla?
- 1 escòria de ferro.

U.E 114:

Ceràmica ibèrica oxidada amb decoració pintada

- 1.- 4 fragments pertanyents a una mateixa peça indeterminada, amb decoració geomètrica de cercles concèntrics.
- 2.- 3 fragments informes pertanyents a la mateixa peça indeterminada amb decoració de cercles concèntrics.
- 3.- 4 fragments informes.

Ceràmica ibèrica oxidada

- 4.- 2 fragments de possible tapadora o vora d'un gerro de vora exvasada i montllura al coll ?
- 5.- 1 fragment de vora de llavi engroixit i girat vers l'exterior pertanyent a una olla o tenalla de grans dimensions.
- 6.- 1 fragment de vora de coll de cigne pertanyent a una gerreta.
- 7.- 1 fragment de vora de coll de cigne pertanyent a una olla o tenalla de grans dimensions amb llavi girat vers l'exterior.
- 8.- 86 fragments informes
- 9.- 1 fitxa o cercle retallat.

Ceràmica a torn de pasta grollera

- 10.- 1 fragment de vora pertanyent a una olleta de perfil en "essa"
- 11.- 8 fragments informes.

Ceràmica a mà

- 12.- 1 fragment informe

Material lític

- 1 pedra molí

U.E. 109:

Ceràmica ibèrica pintada

- 1.- 1 fragment de vora girada vers l'exterior o coll de cigne d' una olla o tenalla de grans dimensions amb decoració al llavi.
- 2.- 4 fragments informes

Ceràmica ibèrica oxidada

- 3.- 3 fragments pertanyents al mateix peu anular d'un plat o d'una tapadora.
- 4.- 1 fragment de nansa indeterminada.
- 5.- 32 fragments informes.

Ceràmica ibèrica reduïda

- 6.- 1 fragment informe

Ceràmica a torn de pasta grollera

- 7.- 1 fragment informe.

Recinte 28

UE 153:

Campaniana A

- 1.- 3 fragments informes.

Ceràmica ibèrica amb decoració pintada

- 2.- 1 fragment informe.

Ceràmica ibèrica oxidada

- 3.- 1 fragment de vora d'una àmfora.
- 4.- 1 fragment de vora de coll de cigne d'una tenalla o olla de grans/mitjanes dimensions.
- 5.- 1 fragment de vora de coll de cigne d'una gerra.
- 6.- 1 fragment de vora exvasada d'una gerra.
- 7.- 1 fragment de vora exvasada d'una gerreta.
- 8 i 9.- 5 fragments de vora de dos plats de vora reentrant.
- 10.- 1 fragment de base amb peu anular d'un plat.
- 11.- 2 fragments d'una nansa d'una àmfora.

12.- 1 fragment d'una nansa trifida completa d'una peça de forma indeterminable.

13 i 14.- 2 fragments de nanses bífides.'

15.- 88 fragments informes.

Ceràmica ibèrica reduïda

16.- 1 fragments de vora de coll de cigne d'una tenalla o olla de grans dimensions.

17.- 6 fragments informes.

Ceràmica grollera a torn

18.- 6 fragments informes.

Ceràmica a mà

19 a 21.- 3 fragments de vora de sengles olles de perfil en essa.

22.- 1 fragment d'un agafador zoomorf de tapadora complet.

23.- 11 fragments informes.

Intrusions

24.- 1 fragment de vora d'una gerra de ceràmica vidrada moderna.

- 3 fragments de teula moderna.

Metalls

- 1 penjoll d'or complet, amb decoració de filigrana molt elaborada en base a fines plaquetes, fils i boletes d'or.

- 1 arracada massissa d'or, en forma abotifarrada o de mitja lluna.

- 1 petit fragment d'una plaqueta de bronze.

Materials constructius

- 3 petits fragments d'elements de fang cru pertanyents a parts de la coberta o dels enlluïts d'una vivenda.

U.E. 183:

Ceràmica àtica de vernís negre

1.- 1 fragment de vora d'una pàtera de la forma Lamb. 21.

Campaniana A

2.- 1 fragment de vora d'una Lamb. 27.

3.- 1 fragment informe, amb una banda blanca sobrepintada.

Ceràmica ibèrica oxidada amb decoració pintada

4.- 4 fragments informes.

Ceràmica ibèrica oxidada no pintada

5.- 1 fragment de vora d'una àmfora.

6.- 1 fragment de vora exvasada d'una gerreta.

7.- 1 fragment de vora d'un plat de vora vertical.

8.- 1 fragment de vora exvasada d'un plat o safata carenada.

9.- 1 fragment de base còncava d'una gerra o gerreta.

10.- 1 fragment d'una nansa bífida completa d'una tenalla de grans dimensions.

11.- 1 fragment de nansa bífida d'una gerra.

12.- 68 fragments informes.

Ceràmica ibèrica reduïda

13.- 1 fragment de vora d'un plat de vora reentrant.

14.- 1 fragment de base amb peu anular d'una gerreta.

15.- 4 fragments informes.

Ceràmica oxidada a torn de producció indeterminada (ibèrica?)

16.- 1 fragment de base amb peu anular d'un morter (amb partícules vermelles arrodonides, grans i abundoses, a la pasta).

Ceràmica grollera a torn

17.- 1 fragment de vora d'una olla de perfil en "essa".

18.- 4 fragments informes.

Ceràmica a mà

19.- 1 fragment d'un agafador complet, en forma de cassoleta, d'una tapadora.

20.- 2 fragments informes.

Material no vascular

21.- 1 cercle retallat de ceràmica ibèrica oxidada no pintada.

U.E. 195:

Ceràmica ibèrica oxidada no pintada

1.- 15 fragments informes.

Ceràmica grollera a torn

2.- 1 fragment de vora d'una olla de perfil en "essa".

3.- 1 fragment informe.

U.E. 196:

Ceràmica ibèrica oxidada no pintada

1.- 5 fragments informes.

Ceràmica a mà

2.- 1 fragment informe, amb decoració d'una banda horitzontal d'impresions.

Recinte 26

U.E. 206:

Ceràmica ibèrica oxidada no pintada

1.- 12 fragments informes.

Ceràmica ibèrica reduïda

2.- 2 fragments informes.

U.E. 211:

Ceràmica ibèrica oxidada amb decoració pintada

1.- 1 fragment de vora exvasada d'una gerreta o d'un vas-skyphos.

2.- 6 fragments informes.

Ceràmica ibèrica oxidada no pintada

3.- 2 fragments de vora d'una àmfora.

4.- 1 fragment de vora horitzontal d'un *pithos* o tenalla de grans dimensions.

5 i 6.- 2 fragments de vora de sengles plats de vora reentrant.

7.- 147 fragments informes.

Ceràmica ibèrica reduïda

8.- 1 fragment informe.

Ceràmica grollera a torn

9.- 2 fragments informes.

Material Constructiu

- 3 petit fragments de tovot (?).

Metalls

- 2 petits fragments d'una plaqueta de bronze.

Carbons

- 2 granes carbonitzades.
- 3 pots de mostra.

U.E. 212:

Vernís negre de Tallers Occidentals indeterminats

- 1.- 1 fragment de vora d'una Lamb. 26.

Ceràmica ibèrica oxidada no pintada

- 2.- 10 fragments informes.

Ceràmica ibèrica reduïda

- 3.- 1 fragment informe.

Ceràmica a mà

- 4.- 1 fragment informe.

Recinte 24:

U.E. 188:

Ceràmica ibèrica oxidada no pintada

- 1.- 1 fragment de nansa bífida d'una tenalla o olla de grans dimensions.
- 2.- 3 fragments informes.

Ceràmica a mà

- 3.- 1 fragment informe.

Recinte 27:

U.E. 168:

Campaniana A

- 1.- 2 fragments informes.

Ceràmica ibèrica oxidada amb decoració pintada

- 2.- 2 fragments de vora d'un *Kalathos*.
- 3.- 1 fragment de nansa de secció circular pertanyent a una peça de grans dimensions de forma indeterminable.
- 4.- 14 fragments informes.

Ceràmica ibèrica oxidada no pintada

- 5.- 1 fragment de nansa bífida d'una tenalla o olla de grans dimensions.
- 6.- 47 fragments informes.

Ceràmica grollera a torn

- 7.- 1 fragment de base còncava d'una olla de perfil en "essa".

Ceràmica a mà

- 8.- 3 fragments de vora i arrencament de nansa de cinta d'una olla o gerra de perfil en "essa", amb decoració d'una banda horitzontal d'impresions a l'espatlla.
- 9.- 1 fragment de vora d'una olla.
- 10.- 1 fragment de vora, de llavi arrodonit, d'una tapadora.
- 11.- 5 fragments informes.

Material no vascular

- 12 a 22.- 11 cercles retallats de ceràmica ibèrica oxidada no pintada.
- 23.- 1 cercle retallat de ceràmica a mà.

U.E. 160:

Àmfora itàlica

- 1.- 2 fragments informes.

Ceràmica ibèrica oxidada no pintada

- 2.- 1 fragment de vora exvasada, motllurada, tal vegada pertanyent a una gerra de grans dimensions.
- 3.- 1 fragment de vora d'un plat de vora reentrant.
- 4.- 2 fragments de base còncava d'una tenalla de grans dimensions.
- 5.- 1 fragment de base còncava d'una gerra.
- 6.- 37 fragments informes.

Ceràmica grollera a torn

- 7.- 1 fragment de vora d'una olla de perfil en "essa".

Ceràmica a mà

8.- 1 fragment de vora exvasada d'una olla.

9.- 7 fragments informes.

Material no vascular

10.- 1 cercle retallat de ceràmica ibèrica oxidada no pintada.

U.E. 167:

Ceràmica ibèrica oxidada amb decoració pintada

1.- 1 fragment de vora d'un bol de parets verticals (imitació de la forma Lamb. 31?).

2.- 9 fragments informes.

Ceràmica ibèrica oxidada no pintada

3.- 1 fragment de vora d'un plat de vora reentrant.

4.- 13 fragments informes.

Ceràmica grollera a torn

5.- 2 fragments de vora, de llavi arrodonit, d'una tapadora.

U.E. 176:

Ceràmica ibèrica oxidada amb decoració pintada

1.- 1 fragment de vora exvasada d'una gerra.

2.- 1 fragment de vora d'un *Kalathos*.

3.- 1 fragment informe.

Ceràmica ibèrica oxidada no pintada

4.- 1 fragment de vora, amb llavi bisellat, i cos d'una tapadora.

5.- 12 fragments informes.

Recinte 29

U.E. 189:

Campaniana A

1.- 2 fragments informes.

Àmfora itàlica

2.- 1 fragment informe.

Ceràmica ibèrica oxidada amb decoració pintada

3.- 1 fragment de vora vertical de forma indeterminable.

4.- 4 fragments informes.

Ceràmica ibèrica oxidada no pintada

5.- 39 fragments informes.

Ceràmica ibèrica reduïda

6.- 1 fragment de vora d'un plat de vora reentrant.

7.- 1 fragment informe.

Ceràmica grollera a torn

8.- 1 fragment de vora exvasada d'una olla de grans dimensions.

9.- 1 fragment de base còncava d'una olla.

10.- 3 fragments informes.

Ceràmica a mà

11.- 24 fragments informes.

Metalls

- 1 fragment de vora vertical d'un vas o bol de bronze.

- 2 fragments de plaquetes de bronze.

INTRUSIONS

- 1 fragment de vora d'un plat de ceràmica vidrada moderna.

Recinte 31

U.E. 198:

Campaniana A

1.- 1 fragment informe

Ceràmica ibèrica oxidada amb decoració pintada

2.- 3 fragments de vora i cos d'una gerreta bicònica.

3 i 4.- 2 fragments de vora de sengles plats de vora reentrant.

5.- 16 fragments informes.

Ceràmica ibèrica oxidada no pintada

6.- 1 fragment de vora d'una àmfora.

- 7.- 1 fragment de vora de coll de cigne d'una tenalla de grans dimensions.
- 8.- 1 fragment de vora exvasada d'una gerra.
- 9.- 1 fragment de vora i nansa d'una gerreta bicònica.
- 10.- 1 fragment de vora d'una gerreta.
- 11.- 1 fragment de vora d'un vas-skyphos.
- 12.- 1 fragment de vora d'un plat de vora reentrant.
- 13.- 1 fragment de vora d'un plat de vora exvasada.
- 14.- 1 fragment de vora engruixida d'una tapadora.
- 15 a 17.- 3 fragments de bases amb peu anular de plats o gerretes.
- 18.- 2 fragments d'una nansa completa de tenalla de grans dimensions.
- 19 i 20.- 2 fragments de nansa de forma indeterminable.
- 21.- 89 fragments informes.

Ceràmica grollera a torn

- 22 a 24.- 3 fragments de vora de sengles olles de perfil en "essa".
- 25.- 18 fragments informes.

Ceràmica a mà

- 26 i 27.- 4 fragments de vora pertanyents a 2 individus d'olles.
- 28.- 1 fragment d'un agafador complet de tapadora, amb decoració plàstica de tipus zoomorf.
- 29.- 8 fragments informes.

Material no vascular

- 30.- 1 cercle retallat de ceràmica ibèrica oxidada no pintada.
- 31.- 1 cercle retallat de ceràmica grollera a torn.

Recinte 23 (pati)

U.E. 145:

Taller de Roses

- 0.- 1 fragment de vora d'una Lamb. 26.

Campaniana A

- 1 i 1bis.- 4 fragments de vora pertanyents a dos individus de Lamb. 27.
- 1ter.- 1 fragment de base amb roseta central impresa, de forma indeterminable (segurament una Lamb. 27).

Vernís negre de producció ebusitana

2.- 1 fragment informe de cos amb decoració agallonada, segurament pertanyent a una Lamb. 40 o *Kantharos*.

Vernís negre de producció indeterminada (de producció ebusitana??)

2bis.- 3 fragments informes, de fons, de pasta grisa.

Ceràmica comuna púnica centre-meditarrània

3.- 7 fragments informes.

Ceràmica ibèrica amb decoració pintada

4.- 1 fragment de vora d'un vas-*skyphos*.

5.- 4 fragments d'arrencament de vora d'una peça de forma indeterminable, tal vegada un *Kalathos*..

6.- 5 fragments informes.

Ceràmica ibèrica oxidada

7.- 1 fragment de vora engruixida d'una tenalla o olla de grans dimensions.

8.- 1 fragment de vora de coll de cigne d'una olla de grans dimensions.

9.- 3 fragments de vora i coll d'una gerra del tipus *oenochoe*.

10.- 1 fragment de vora i nansa bífida d'una gerra del tipus *oenochoe*.

11.- 1 petit fragment de vora d'una gerra del tipus *oenochoe*.

12 a 14.- 3 fragments de vora de sengles plats de vora reentrant.

15 a 19.- 6 fragments de base pertanyents a 5 tenalles o olles de grans dimensions.

20.- 4 fragments de base cóncava d'una gerra.

21 i 22.- 2 fragments de base amb peu anular de sengles gerres o gerretes.

23.- 1 fragment de base amb peu anular d'un plat.

24.- 1 fragment d'una nansa completa d'un vas-*skyphos*.

25.- 1 fragment de nansa completa, bífida i horitzontal, d'una olla de grans dimensions.

26 i 27.- 2 fragments de nansa de secció circular de forma indeterminable.

28.- 333 fragments informes.

Ceràmica ibèrica reduïda

29.- 1 fragment de vora exvasada i nansa de cinta d'una gerra.

30.- 1 fragment de vora horitzontal, tal vegada pertanyent a un *Kalathos*.

- 31.- 1 fragment de vora d'un plat de vora reentrant.
32.- 10 fragments informes.

Ceràmica grollera a torn

- 33.- 1 fragment de vora i cos d'una tapadora, amb semi-perforacions a la cara interna de funcionalitat incerta.
34.- 1 fragment de vora exvasada d'una olla.
35.- 18 fragments informes.

Ceràmica a mà

- 36 i 37.- 5 fragments de vora pertanyents a 2 olles de perfil en essa.
38.- 28 fragments informes.

Metalls

- 7 fragments d'una fina plaqueta de bronze.
- 1 finíssima plaqueta plaqueta circular amb perforació central de bronze.
- 1 botó o aplic de bronze.
- 2 fragments d'una plaqueta rectangular de bronze.
- 1 fragment d'una punta sencera i massissa de ferro d'un estri de funcionalitat incerta.

Carbons

- 1 pot de mostra.

U.E. 119:

Taller de Roses

- 1.- 2 fragments d'un fons de forma indeterminable, amb decoració d'estries a rodeta.

Campaniana A

- 2.- 1 fragment de vora d'una Lamb. 27.
3.- 2 fragments informes.

Àmfora itàlica

- 4.- 7 fragments informes.

Àmfora púnico-ebusitana

- 5.- 1 fragment informe.

Àmfora púnica del Cercle de l'Estret

6.- 1 fragment informe.

Ceràmica ibèrica oxidada amb decoració pintada

7.- 1 fragment de vora d'una gerra o olla de vora de coll de cigne.

8.- 1 fragment de vora exvasada i coll cilíndric d'una gerra o olla.

9.- 1 fragment de vora exvasada d'una gerra o olla.

9bis.- 1 fragment de vora exvasada d'una gerreta.

10.- 1 fragment informe pertanyent al cos d'un *Kalathos*.

11.- 8 fragments informes.

Ceràmica ibèrica oxidada no pintada

12 a 14.- 4 fragments de vora pertanyents a tres individus d'àmfora, de probable factura local.

15.- 1 fragment de vora d'una àmfora, de probable factura externa (laietana o cossetana).

16 a 18.- 3 fragments de vora de sengles *pithoi* o tenalles de grans dimensions.

19.- 1 fragment de vora, engruixida i de tendència vertical, d'una probable tenalla de grans dimensions.

20 a 22.- 3 fragments de vora de coll de cigne pertanyents a sengles olles o tenalles de grans dimensions.

23 a 25.- 3 fragments de vora de coll de cigne pertanyents a sengles olles o gerres de mitjanes dimensions.

26.- 1 fragment de vora d'una gerra del tipus *oenochoe*.

27.- 1 fragment de vora exvasada d'una gerra o gerreta.

28 i 29.- 2 fragments de vora exvasada i nansa de cinta de sengles gerres o gerretes.

30.- 1 fragment de vora d'un vas-skyphos.

31 a 33.- 3 fragments de vora de sengles plats de vora reentrant.

34 a 36.- 3 fragments de vora de sengles tapadores fondes.

36bis.- 1 fragment de vora d'un *kalathos*.

37.- 1 fragment de vora exvasada de forma indeterminable.

38.- 1 fragment d'un agafador perforat complet d'una tapadora

39.- 2 fragments d'un pivot complet d'una àmfora, de probable factura local.

40.- 1 fragment d'una base còncava d'una tenalla o olla de grans dimensions.

41 a 43.- 3 fragments de bases còncaves de sengles gerres o gerretes.

44 i 45.- 2 fragments de bases amb peu anular de sengles gerres o gerretes.

46 a 48.- 6 fragments de bases amb peu anular pertanyents a tres individus de plats.

49 a 55.- 7 fragments de nanses bífides verticals pertanyents a sengles olles o tenalles de grans dimensions.

56 a 59.- 4 fragments de nanses de cinta pertanyents a peces de tipologia diversa.

60 a 67.- 8 fragments de nansa de secció circular pertanyents a peces de tipologia diversa.

68.- 1 fragment de nansa trífida horitzontal pertanyent a una peça de forma indeterminable.

69.- 2 fragments de nansa bífida horitzontal pertanyent a una tenalla o olla de grans dimensions.

70.- 1 fragment d'una nansa de cinta completa pertanyent a una gerra de grans dimensions.

71.- 1 fragment de nanseta horitzontal de secció circular pertanyent a un vas-skyphos.

72.- 682 fragments informes.

Ceràmica ibèrica reduïda

73.- 2 fragments de vora i nansa d'una gerreta bicònica.

74.- 9 fragments informes.

Ceràmica grollera a torn

75 i 76.- 3 fragments de vora pertanyents a dos individus d'olla de tanca hermètica.

77.- 1 fragment de vora d'una tapadora per a olla de tanca hermètica.

78 a 88.- 11 fragments de vora de sengles olles de perfil en "essa".

89.- 2 fragments d'una nansa bífida d'una olla de tanca hermètica.

90.- 55 fragments informes.

Ceràmica a mà

91 a 94.- 4 fragments de vora de sengles olles de perfil en "essa".

95.- 1 fragment de vora d'una tapadora.

96.- 22 fragments informes.

Material no vascular

97.- 1 cercle retallat de ceràmica ibèrica oxidada no pintada.

98.- 1 cercle retallat de ceràmica grollera a torn.

U.E. 151:

Taller de Roses

1.- 1 fragment informe, de fons, amb restes de decoració d'estries a rodeta.

Campaniana A

2.- 2 fragments del perfil complet d'una Lamb 28 de petites dimensions, amb quatre palmetes, de disseny simple, impreses en el fons.

3.- 4 fragments de vora i cos d'un "plat de peix" o Lamb. 23.

4.- 1 fragment de llavi d'una Lamb. 23.

5.- 1 petit fragment de vora i arrencament de nansa d'un vas del Tipus Lamb. 48 o 49 o d'una Morel 68.

6 a 12.- 7 fragments de vora de sengles Lamb. 27, de variants diverses.

13.- 1 fragment de base d'un vas del Tipus Lamb. 48 o 49 o d'una Morel 68.

14.- 1 fragment de base d'un bol de forma indeterminable (probablement una Lamb. 27).

15.- 20 fragments informes.

Vernís negre de producció indeterminada (ebusitana??)

16.- 1 fragment informe de pasta grisa.

Àmfora púnica del Cercle de l'Estret (o Àmfora Fenícia??)

17.- 1 fragment informe.

Àmfora itàlica

18.- 6 fragments informes.

Ceràmica comuna púnica centremediterrània

19.- 1 fragment de vora i nansa d'una ampolla del tipus Lancel 321.

Ceràmica de Vernís Roig Ilergeta

20.- 1 fragment informe, envernissat únicament a la superfície externa.

Ceràmica ibèrica oxidada amb decoració pintada

21 i 22.- 2 fragments de vora de coll de cigne de sengles olles/tenalles de grans dimensions.

23.- 1 fragment de vora exvasada i horitzontal, d'una olla o tenalla de grans dimensions.

- 24 i 25.- 2 fragments de vora exvasada de sengles gerretes.
- 26 i 27.- 2 fragments de vora de sengles tapadores.
- 27bis.- 1 fragment de base d'un *Kalathos*.
- 27ter.- 1 fragment de nansa de cinta d'una gerreta.
- 28.- 1 fragment informe, de cos carenat, de l'espatlla d'una gerreta.
- 29.- 25 fragments informes.

Ceràmica ibèrica oxidada no pintada

- 30 a 38.- 11 fragments de vora pertanyents a 9 individus d'àmfora.
- 39 a 43.- 5 fragments de vora horitzontal pertanyents a sengles *pithoi* o tenalles de grans dimensions.
- 44 i 45.- 2 fragments de vora, reentrant, engruixida i arrodonida, de sengles tenalles de grans dimensions.
- 46 i 47.- 2 fragments de vora, reentrant, engruixida i amb acanaladura externa, de sengles tenalles de grans dimensions.
- 48 a 52.- 5 fragments de vora de coll de cigne pertanyents a sengles olles/tenalles de grans dimensions.
- 53 a 55.- 3 fragments de vora de coll de cigne de sengles olles de mitjanes dimensions.
- 56 i 57.- 3 fragments de vora de coll de cigne pertanyents a dos individus d'olla carenada de dimensions mitjanes (segurament, són la mateixa peça).
- 58 a 60.- 3 fragments de vora exvasada de sengles gerres o olles.
- 61 a 63.- 3 fragments de vora de sengles gerres, molt probablement del tipus d'*oenochoe*.
- 64 a 67 i 67bis.- 5 fragments de vora exvasada pertanyents a sengles gerretes (o vasets skyphoides).
- 68.- 1 fragment de vora i arrencament de nansa d'un vas-skyphos.
- 69 a 89.- 21 fragments de vora de sengles plats de vora reentrant.
- 90.- 1 fragment de vora d'un bol de parets verticals.
- 91 a 93 i 93bis.- 4 fragments de vora de sengles *Kalathoi* de petites dimensions.
- 94 a 98.- 5 fragments de vora de sengles tapadores.
- 99.- 1 fragment d'un agafador perforat complet d'una tapadora.
- 99 bis.- 4 fragments d'un agafador incomplet de tapadora.
- 100.- 1 fragment d'un pivot d'àmfora.
- 101 a 103.- 3 fragments de bases còncaves de sengles tenalles o olles de grans dimensions.
- 104 a 110.- 7 fragments de bases còncaves de sengles gerres o gerretes.
- 111 i 112.- 2 fragments de base amb peu anular de sengles gerres o gerretes.

113 a 128.- 18 fragments de base amb peu anular pertanyents a 16 individus de plats.

129.- 1 fragment de base amb peu anular alt, tal vegada pertanyent a un plat.

130.- 1 fragment de base amb peu alt i peana d'un vas de forma indeterminada.

131 a 134.- 4 fragments de base còncava de sengles *Kalathoi*.

135 a 137.- 3 fragments de nanses d'àmfora.

138 a 140.- 3 fragments de nanses bífides de sengles olles o tenalles de grans dimensions.

141.- 4 fragments d'una nansa de cinta vertical completa, pertanyent a una olla o tenalla de grans dimensions.

142.- 1 fragment de nansa trifida vertical, amb el nervi central en forma de trena, d'una peça de grans dimensions de forma indeterminable.

143.- 1 fragment d'una nansa bífida horitzontal, d'una peça de grans dimensions de forma indeterminable.

144.- 1 fragment de nansa de cinta vertical, tal vegada pertanyent a una gerra.

145 a 149.- 5 fragments de nanses de secció circular pertanyents a vasos de forma indeterminable.

150.- 898 fragments informes.

Ceràmica ibèrica reduïda

151.- 1 fragment de vora exvasada pertanyent a una gerreta.

152.- 1 fragment de vora d'un plat de vora reentrant.

152bis.- 20 fragments (molt esmicolats) d'un peu alt amb peana d'un vas de petites dimensions de forma indeterminable.

153 i 154.- 2 fragments de base còncava pertanyents a sengles gerres o gerretes.'

154bis.- 1 fragment d'una nanseta de cinta d'una gerreta de molt petites dimensions (vaset de miniatura?).

155.- 13 fragments informes.

Ceràmica de pasta beige de producció indeterminada (ibèrica??).

156.- 1 fragment de vora de tendència horitzontal d'una tenalla carenada de grans dimensions.

157.- 1 fragment de base amb peu anular d'un plat.

158.- 11 fragments informes.

Ceràmica grollera a torn

159 a 174.- 17 fragments de vores exvasades pertanyents a 16 individus d'olles de perfil en "essa".

175 i 176.- 2 fragments de vora reentrant de sengles olles esfèriques de tanca hermètica.

177 i 178.- 2 fragments de vora de sengles olletes de petites dimensions (vasets de miniatura?).

179.- 2 fragments d'un agafador buit complet d'una tapadora.

180 a 185.- 6 fragments de bases còncaves de sengles olles.

186.- 148 fragments informes.

Ceràmica a mà

187.- 1 fragment de vora i cos d'una olla de perfil en "essa", amb una banda horitzontal de decoració impresa a l'espatlla.

188 a 192.- 5 fragments de vora de sengles olles de perfil en "essa".

193.- 1 fragment de vora vertical d'una peça de petites dimensions de forma indeterminable (vas de parets verticals??).

194.- 1 fragment de vora reentrant i llavi bisellat d'una olla de tanca hermètica.

195 i 196.- 3 fragments de vora amb llavi bisellat pertanyents a 2 individus de tapadores per a olles de tanca hermètica.

197 a 199.- 3 fragments de vora amb llavi arrodonit de sengles tapadores.

200.- 1 fragment d'un agafador complet de tapadora, amb decoració plàstica zoomorfe.

201.- 1 fragment de base plana d'una olla.

202 a 204.- 3 fragments informes amb decoració impresa.

205.- 81 fragments informes.

Material no vascular

206.- 1 fragment de la meitat inferior d'un *pondus*.

207 a 214.- 8 cercles retallats de ceràmica ibèrica oxidada no pintada.

215.- 1 cercle retallat de ceràmica grollera a torn.

216.- 1 cercle retallat de ceràmica a mà amb decoració impresa.

Metalls

- 2 petits fragments d'escòria de fosa (gotes) de bronze.

- 1 fragment, gran i pesant, d'escòria de ferro.

Material constructiu

- 1 petit fragment d'arrebossat de paret, amb restes conservades de revoc de color blanquinós.

- 1 petit fragment de tovot (?).

Fauna

- 3 fragments

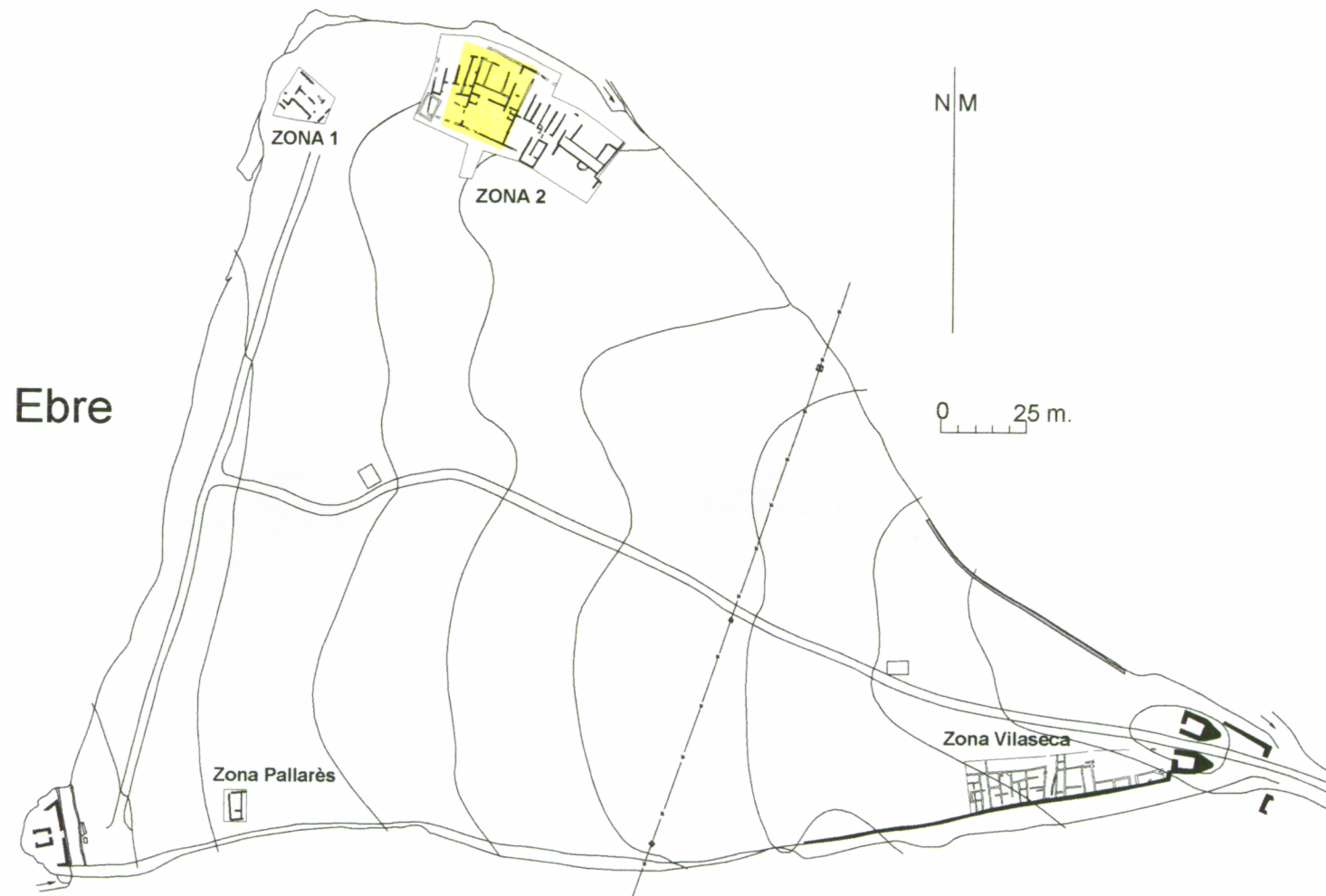
Carbons

- 2 pots de mostra.

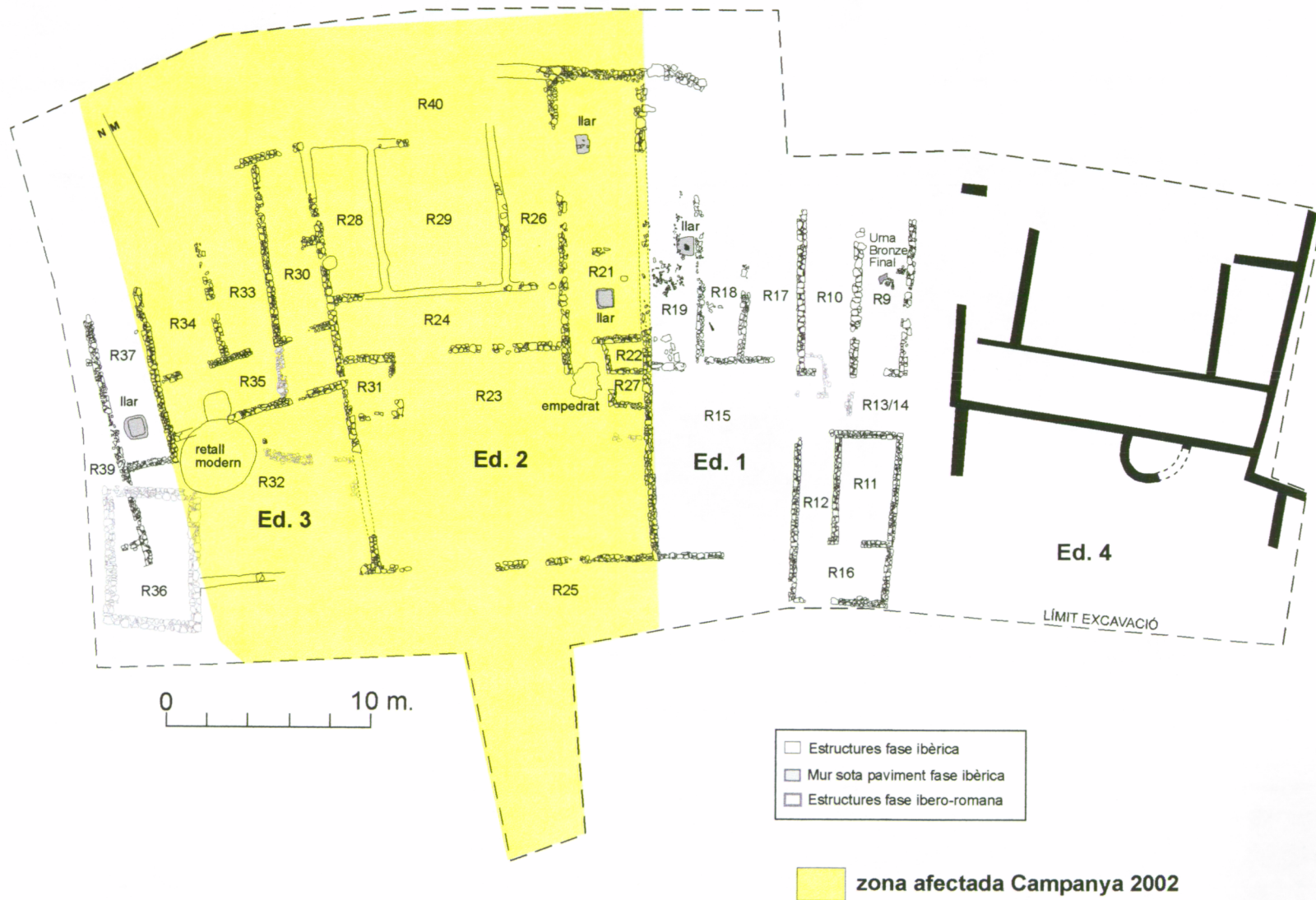
INTRUSIONS (ceràmica moderna):

- 5 fragments de ceràmiques vidrades modernes diverses.

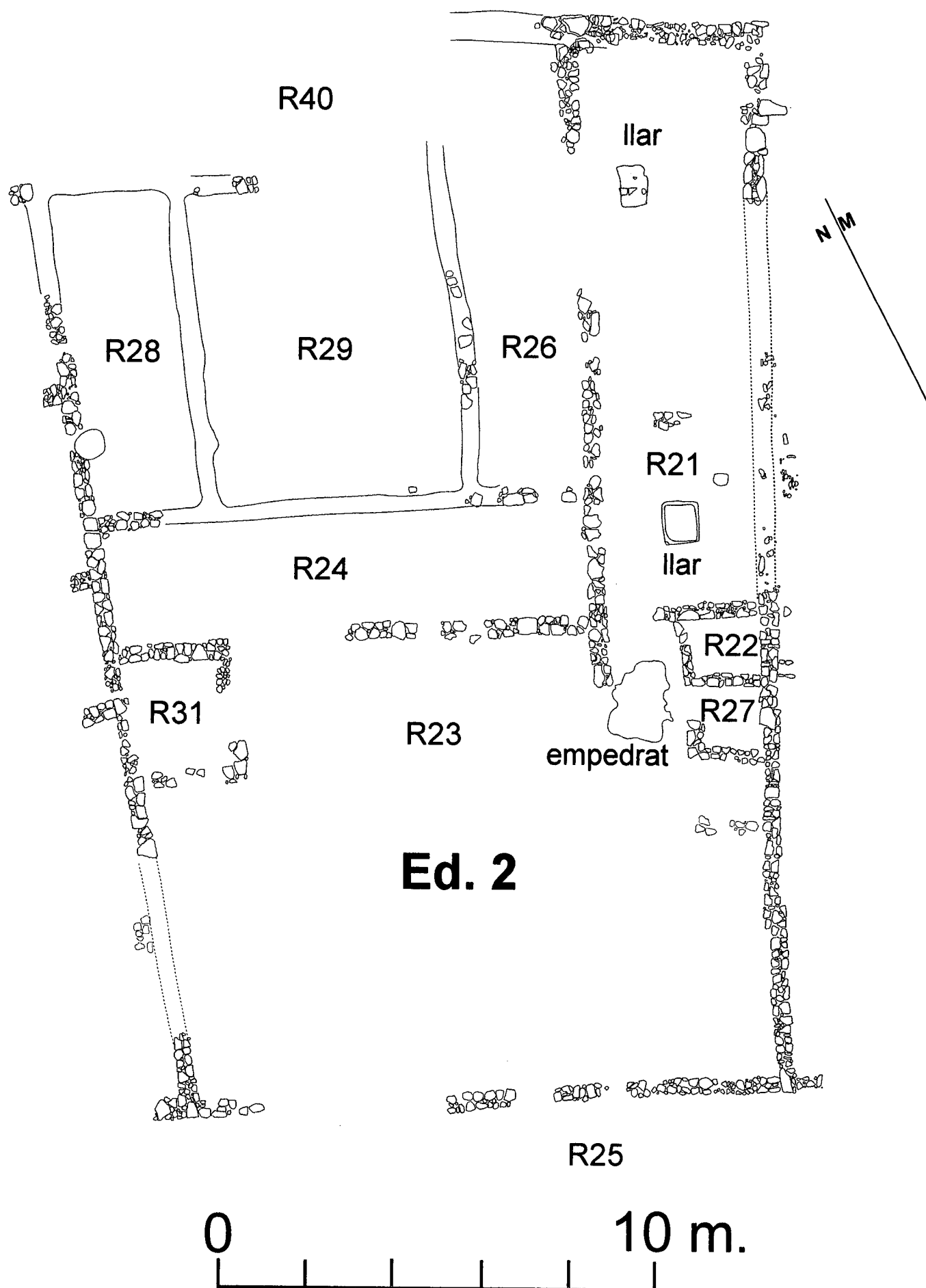
PLANTES I SECCIONS

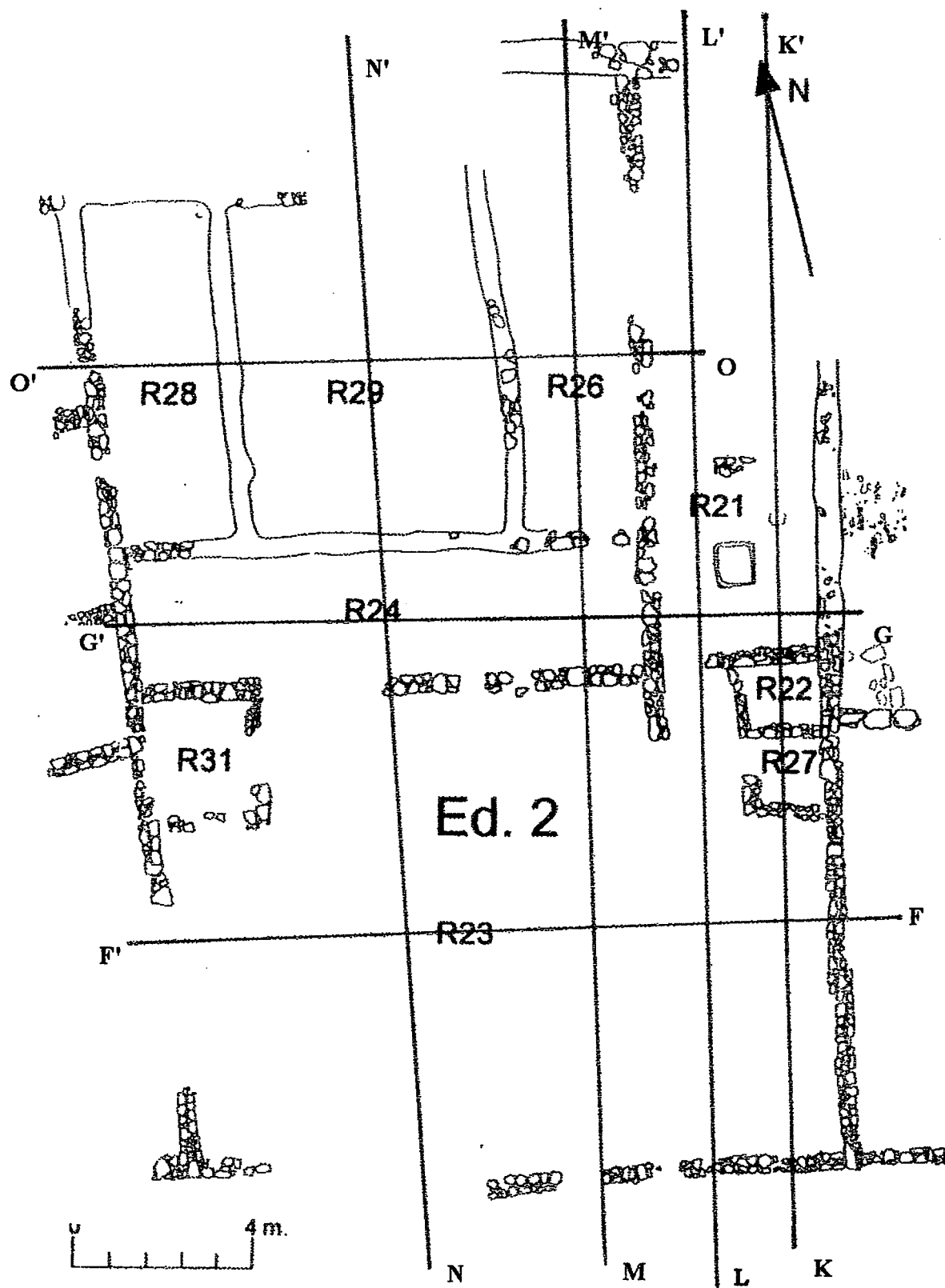

 zona afectada Campanya 2002

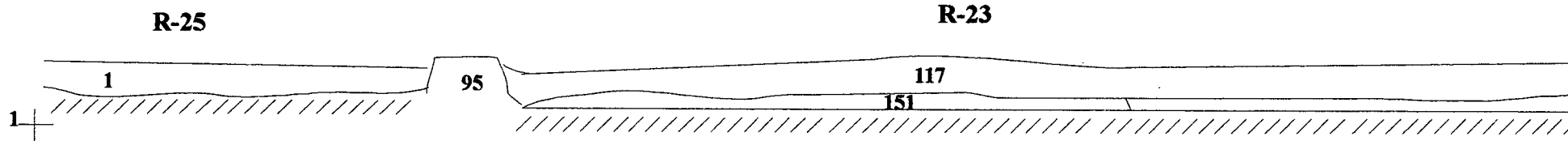
PLANTA EDIFICI 2

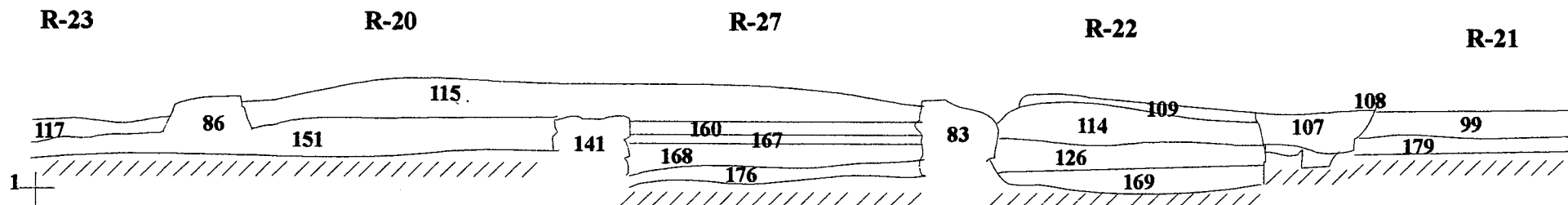
CASTELLET DE BANYOLES
TIVISSA (RIBERA D'EBRE) 2000
ZONA 2. EDIFICI 2
SITUACIÓ DE LES SECCIONS

2+

K 0 S + 1 2 3 4 5 6 7 N K'

2+

K 0 S 7 8 9 10 11 12 13 14 N K'

CASTELLET DE BANYOLES, TIVISSA (RIBERA D'EBRE)
 Campanya 2000
 Secció S-N K-K'

R-21

99

179

K0
S 14

15

16

17

18

19

20

N K'
21

CASTELLET DE BANYOLES, TIVISSA (RIBERA D'EBRE)

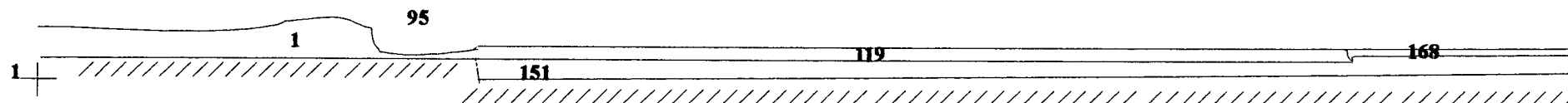
Campanya 2000

Secció S-N K-K'

2+

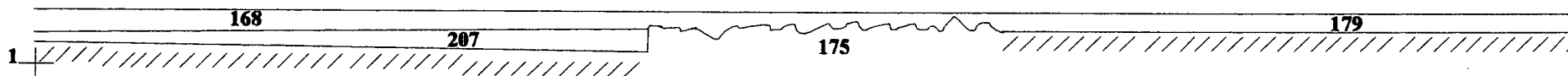
R-25

R-23

R-23

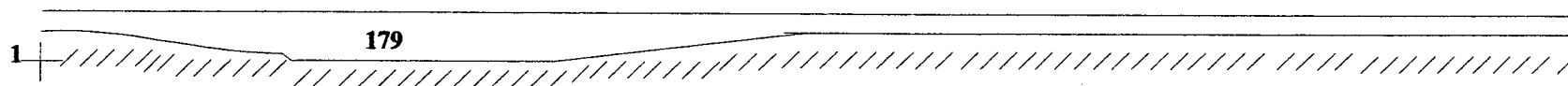
R-20

CASTELLET DE BANYOLES, TIVISSA (RIBERA D'EBRE)
 Campanya 2000
 Secció S-N K-K'

2 |

R-21

L 0 |
S 14

|
15

|
16

|
17

|
18

|
19

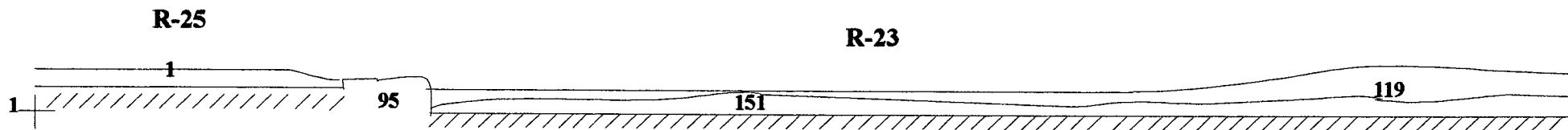
|
20

|
21

N L'

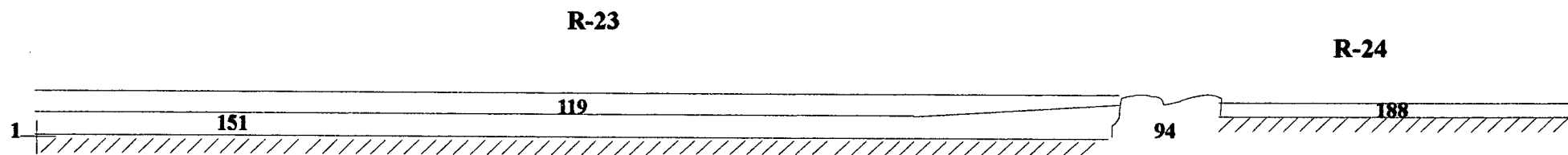
CASTELLET DE BANYOLES, TIVISSA (RIBERA D'EBRE)
Campanya 2000
Secció S-N L-L'

2

M 0 + 0 S 0 + 1 + 2 + 3 + 4 + 5 + 6 + 7 M' N

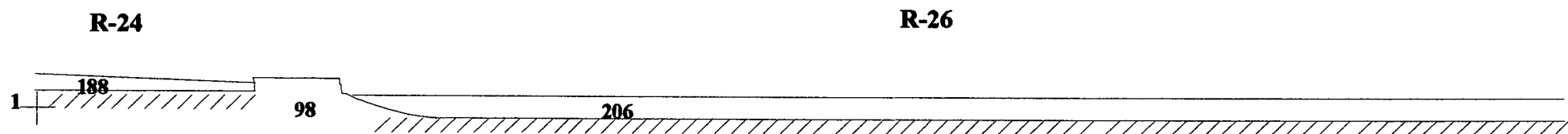
2

M 0 + 7 S 8 + 9 + 10 + 11 + 12 + 13 + 14 M' N

CASTELLET DE BANYOLES, TIVISSA (RIBERA D'EBRE)
Campanya 2000
Secció S-N M-M'

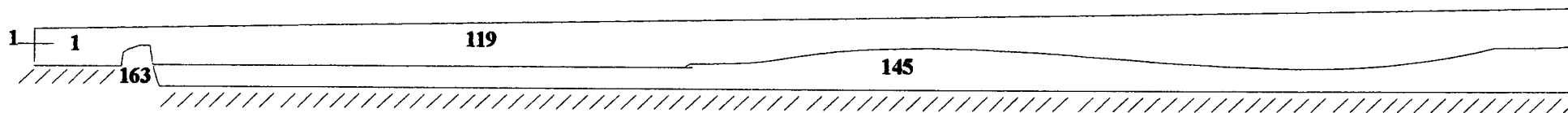
2+

CASTELLET DE BANYOLES, TIVISSA (RIBERA D'EBRE)
Campanya 2000
Secció S-N M-M'

2+

R-23

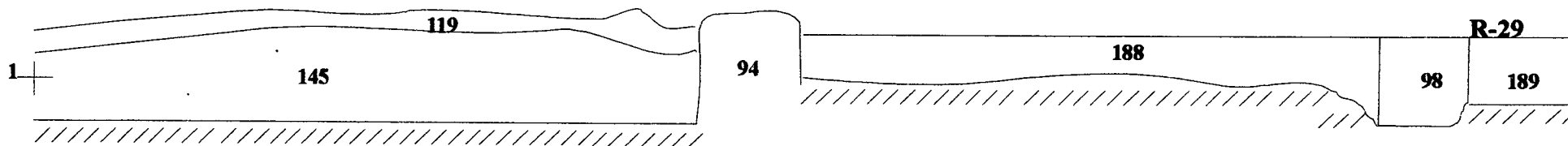
N 0 S 0 + 1 + 2 + 3 + 4 + 5 + 6 + 7 N N

2+

R-23

R-24

R-29

N 0 S 7 + 8 + 9 + 10 + 11 + 12 + 13 + 14 N N

CASTELLET DE BANYOLES, TIVISSA (RIBERA D'EBRE)
 Campanya 2000
 Secció S-N N-N'

2+

R-29

1+

189

185

N

0

S

14

15

16

17

18

19

20

21

N N

CASTELLET DE BANYOLES, TIVISSA (RIBERA D'EBRE)
Campanya 2000
Secció S-N N-N'

R-23

152

119

1

145

F 0 E 0 1 2 3 4 5 6 7 O F'

2

R-23

1

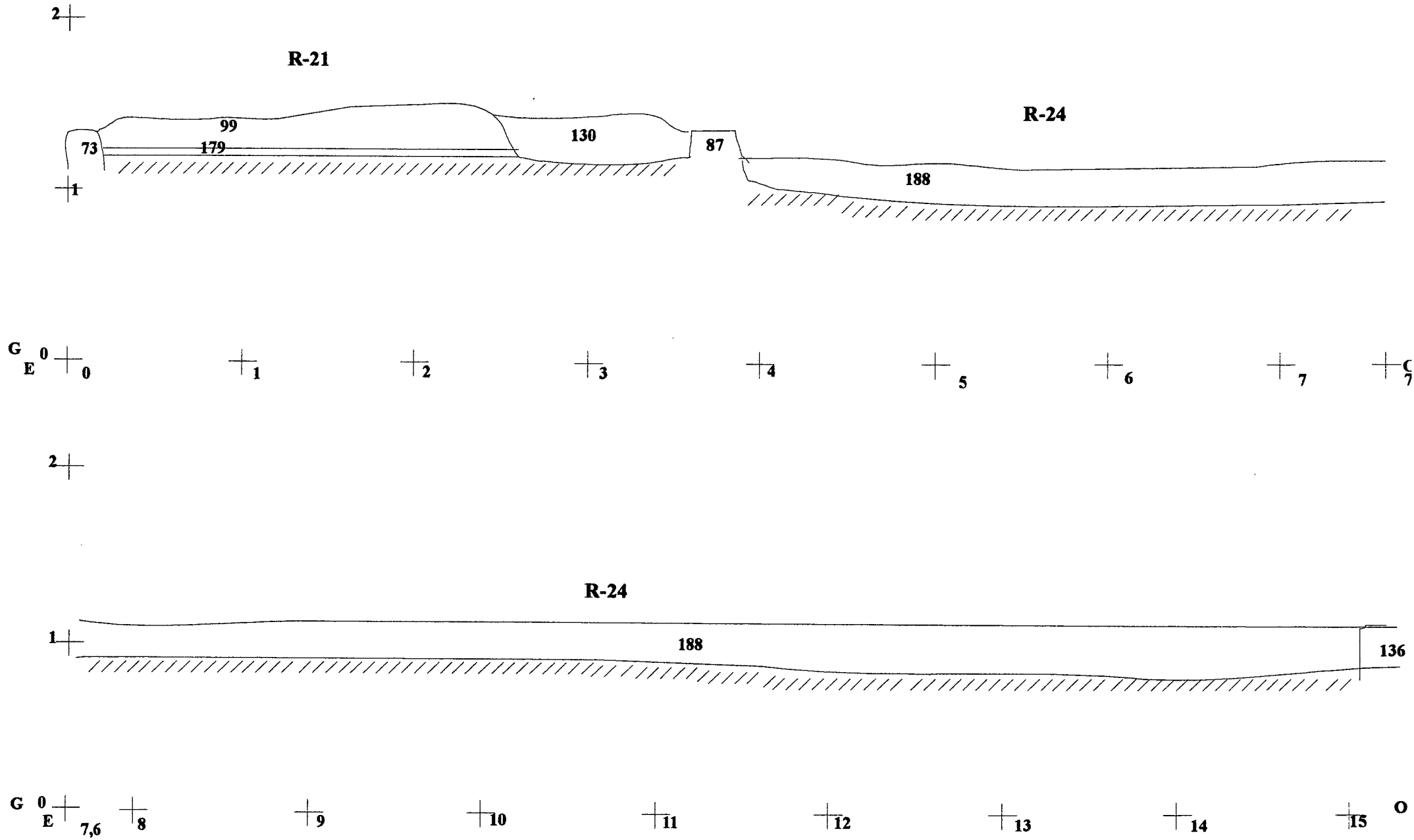
119

145

147

F 0 E 7 8 9 10 11 12 13 14 O F'

CASTELLET DE BANYOLES, TIVISSA (RIBERA D'EBRE)
Campanya 2000
Secció E-O F-F'

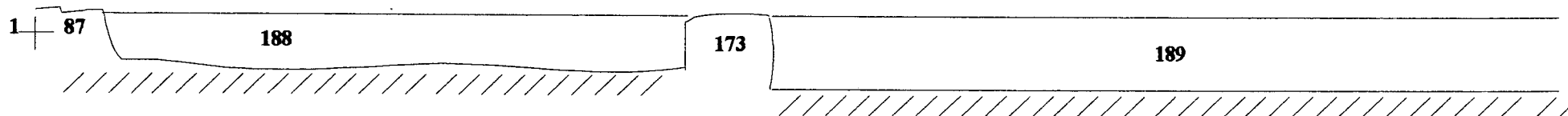

CASTELLET DE BANYOLES, TIVISSA (RIBERA D'EBRE)
Campanya 2000
Secció E-O G-G'

2+

R-26

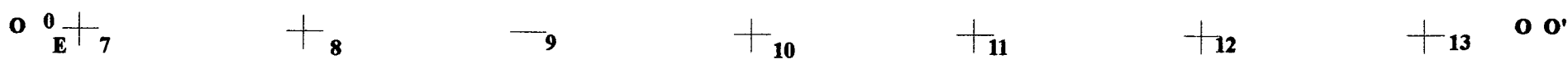
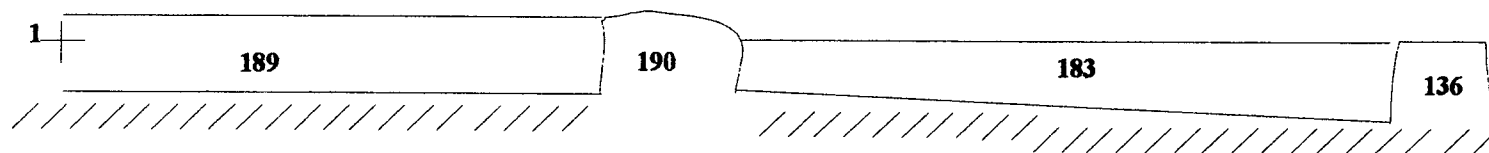
R-29

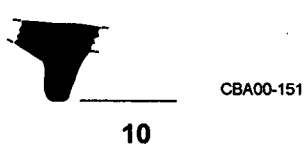
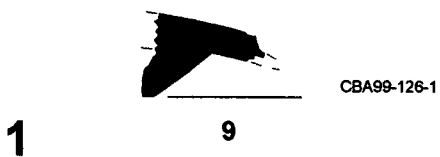
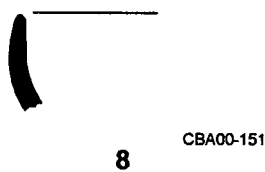
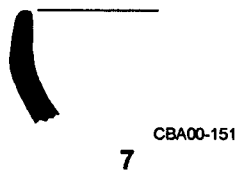
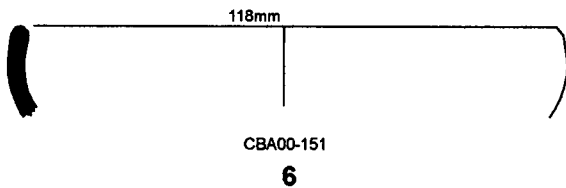
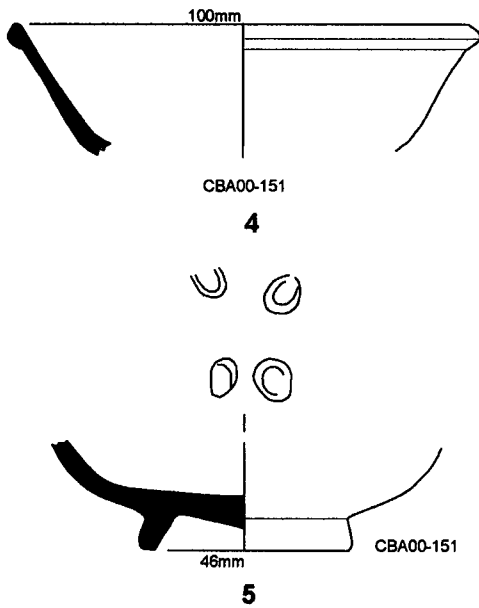
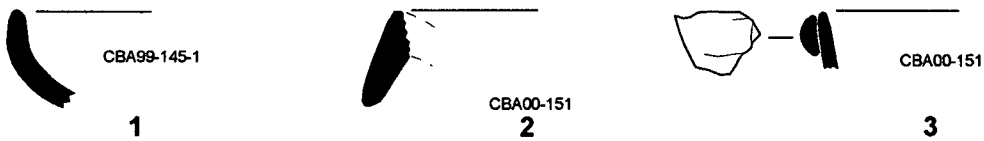
2—

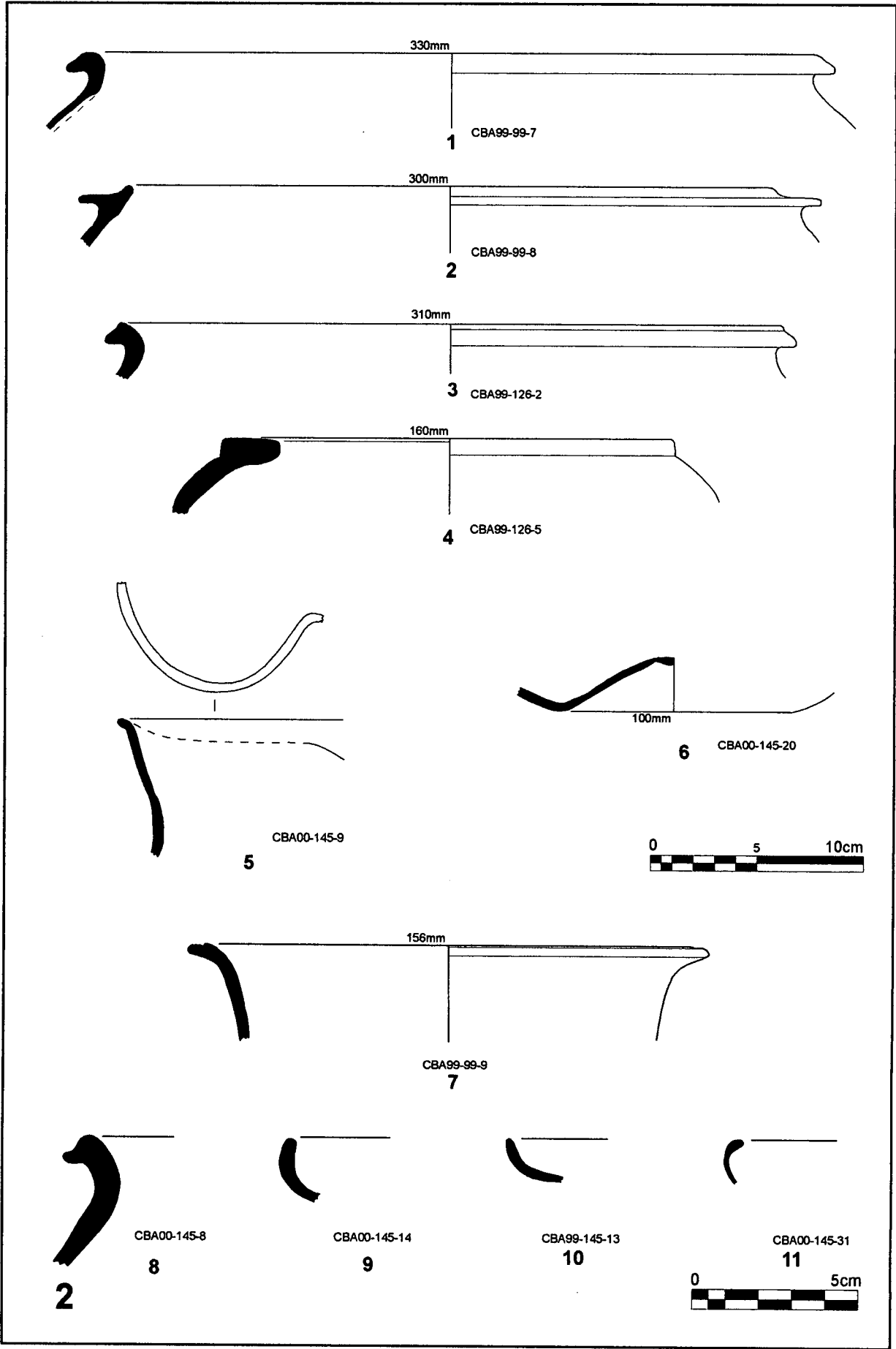
R-29

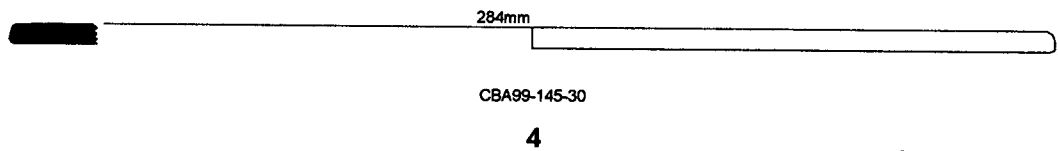
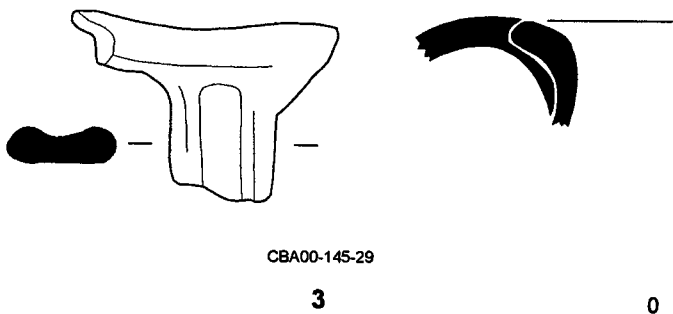
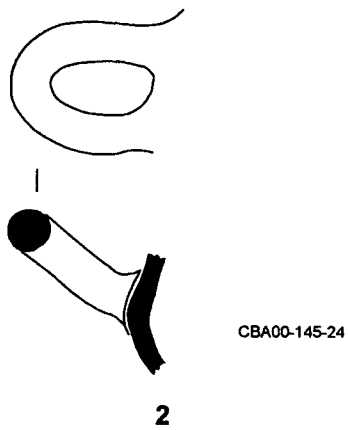
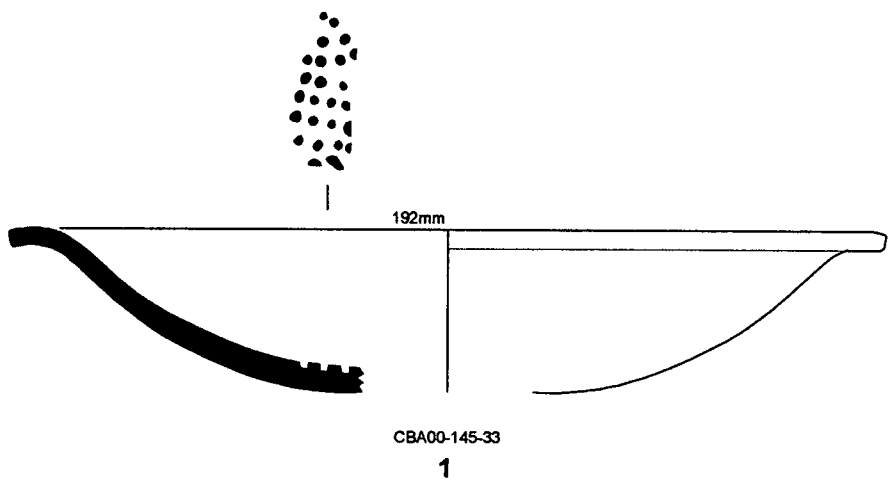
R-28

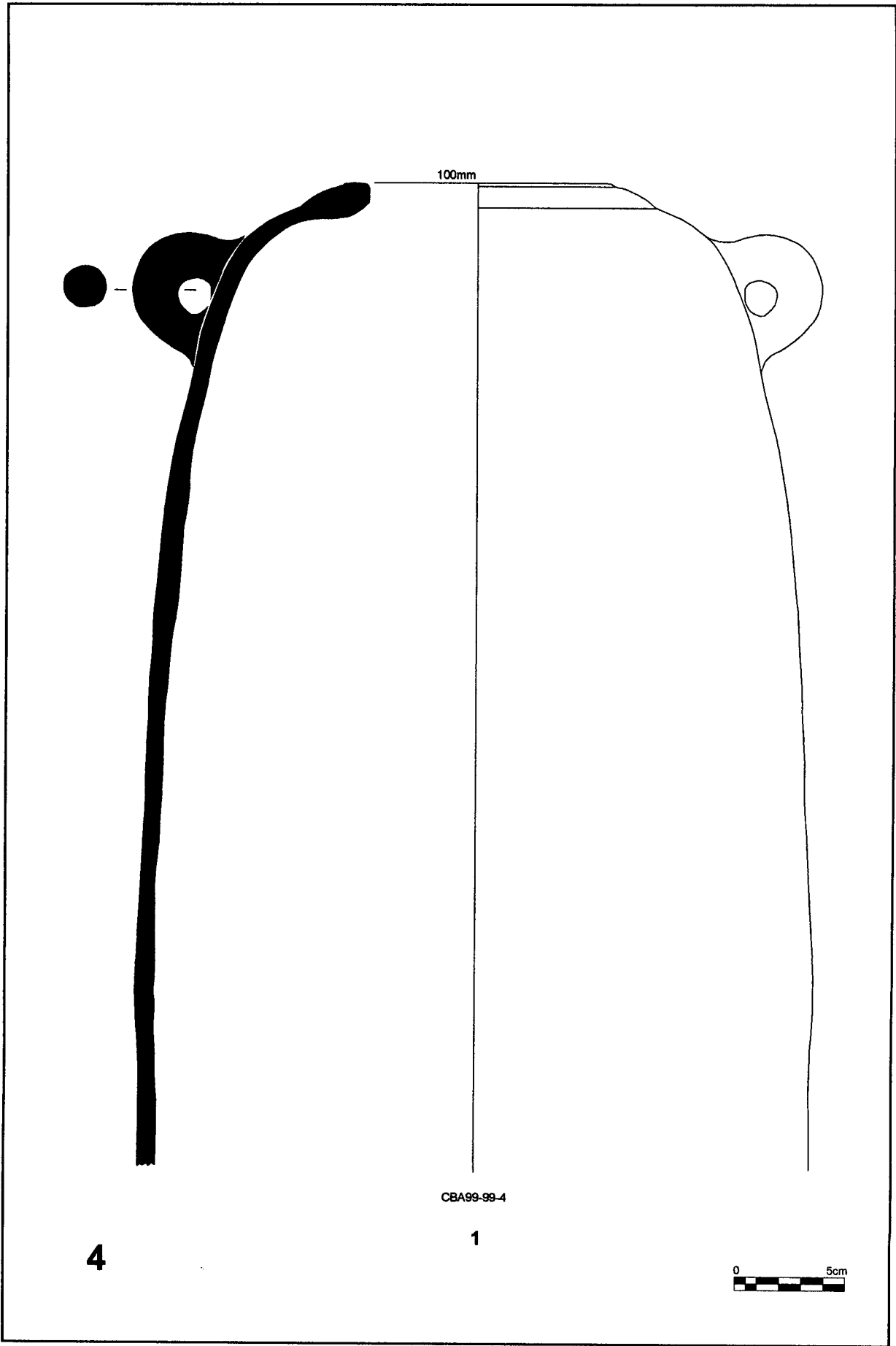

DIBUIXOS CERÀMIQUES

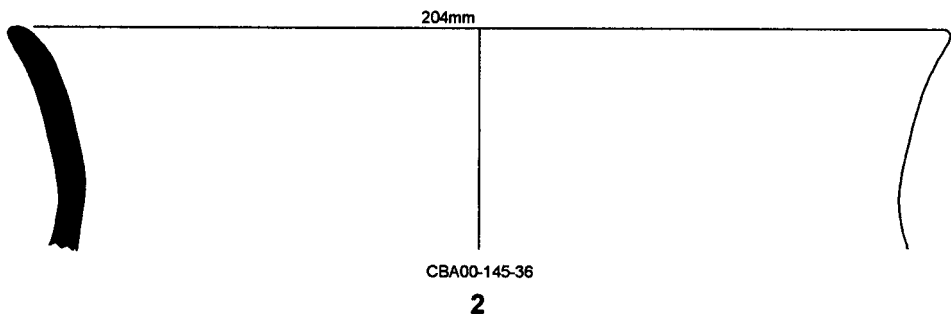
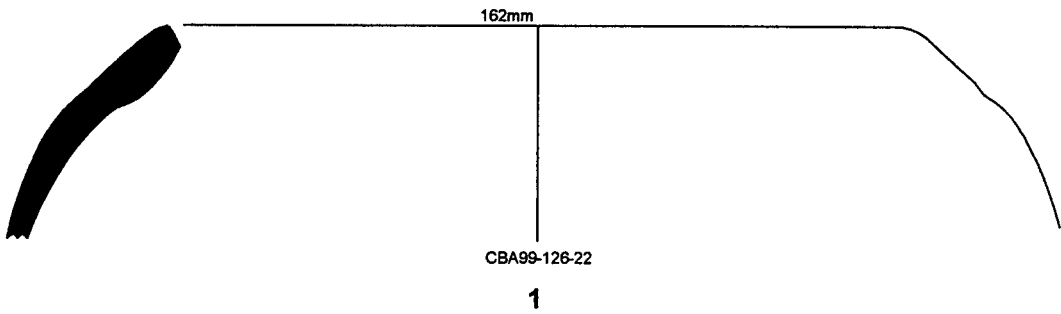

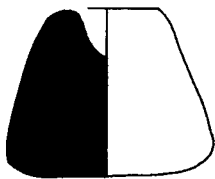
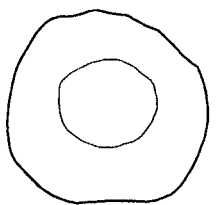
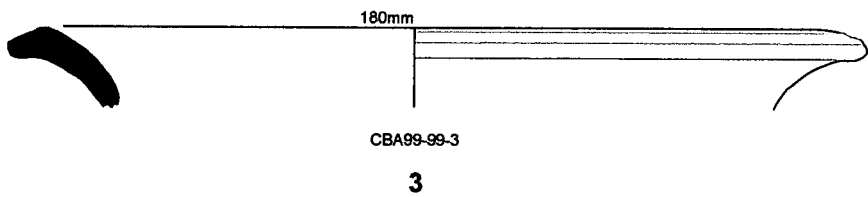

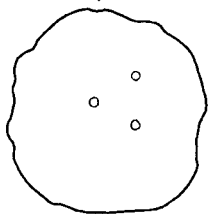
CERÀMICA A TORN DE PASTA GROLLERA:

IBÈRICA PINTADA:

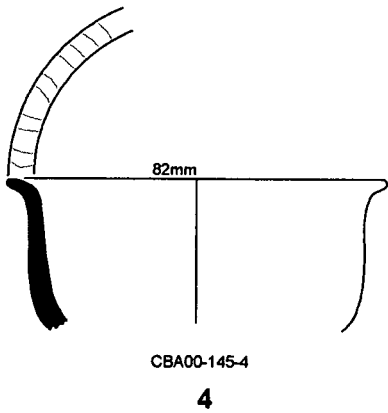
CBA99-126-27

5

5

MATERIAL LÍTIC

JOIES D'OR DEL RECINTE 28

1a

1b

2

1:1

DIAPOSITIVES

ÍNDIX DIAPOSITIVES

Diapo 1.- Vista general de l'Edifici 2.

Diapo 2.- Vista del cos central de l'Edifici 2 (Recs. 26, 29, 28, 24 i pati 23), abans de l'excavació.

Diapo 3.- Vista del cos central de l'Edifici 2 (Recs. 26, 29, 28, 24 i pati 23), després de l'excavació.

Diapo 4.- Vista de les restes conservades del mur de tanca de l'Edifici 2 i del Recinte 40.

Diapo 5.- Vista dels recambrons del pati 23, dits Recinte 22 i 27.

Diapo 6.- Vista de l'empedrat del passadís d'accés al Recinte 21.

Diapo 7.- Vista de la meitat sud del Recinte 21.

Diapo 8.- Vista de la llar principal del Recinte 21 a l'inici de l'excavació.

Diapo 9.- Vista de la mateixa llar, un cop extreta la sola recremada.

Diapo 10.- Vista de la preparació de còdols i de la revora d'argila d'aquesta mateixa llar.

Diapo 11.- Vista de la llar, un cop extreta la preparació de còdols.

Diapo 12.- Vista de la segona llar del Recinte 21.